PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК VIII ЛИСТОПАД — NOVEMBER, 1967 ЧИСЛО 11

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for Payment of Postage in Cash.

ПРОМІНЬ
РІК VIII ЛИСТОПАД, 1967
Ч. 11 Виходить раз у місяць

Видає
Союз Українок Канади
Редагує Редакційна Колегія
Наталя Когуська — редакторка, Анна Токарик — голова Союзу, Ольга Войценко, Савеля Стечишин, Катерина Міськів, Тоня Горохович, д-р Ганна Янішевська, Оленка Негрич.

Передплату висилати на адресу:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

PROMIN
NOVEMBER, 1967 VOL. VIII
Monthly Publication No. 11

Published by
Ukrainian Women's Ass'n of Canada
Edited by Editorial Committee
Natalia Kohuska, Editor

Subscription in Canada	$4.00
Subscription in other countries	4.50
Single copy	.50

Address:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

На обкладинці: Фото ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ.

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Богдан Ігор Антонич — Заповіт листопаду	1
Огляд ювіл. З'їзду СУКанади	1
Михайлина Рошкевич — Про Ольгу Кобилянську	5
Приятелька — 70-ліття заслуженої громадської працівниці	7
Йоганна Михайленко — Наталія Апонюк назначена асистентом професора	8
Агата Турчинська — Ользі Кобилянській	9
Ольга Кобилянска — Час	9
Євген Онацький — Лицарські душі	11
Валентина Лавренюк — Радісно, коли нас тепло вітають	12
Наталія Кібець — Серед безмежних ланів	13
Gloria Ochitwa — The Centennial Art Project	15
Rosamund Truelove — The Art of Being a Woman	15
Марія Волосевич — Українські жінки-героїні	18
Стефанія Магус — Дитячі садки стали потребою нашого життя	22
Відділ для дітей	24
Річні Звіти відділів	26
Громадська і родинна хроніка	27
Подяка друзям журнала	31
Домашнє господарство	32

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК

для Ваших дітей у юнацькому віці — це передплата за цікавий гарний ілюстрований місячник

ЮНАК

Річна передплата $5.00.
- Порадьте Вашим друзям і знайомим, щоб запренумерували „Юнака" для своїх дітей.
- На бажання висилаємо безкоштовно показове число.

YUNAK Magazine
2199 Bloor St. West, Apt. 10 Toronto 9, Ont., Canada

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

МИСТЕЦЬКА КНИЖКА (Українські народні вишивки і взори)	$4.00
МИСТЕЦЬКІ СКАРБИ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК	$1.75
КУХОВАРСЬКА КНИЖКА — написала Савеля Стечишин	$5.50
ТРИ СИЛЬВЕТКИ — написав проф. Л. Білецький	$1.50
У ГОРАХ КАРПАТАХ — написав М. Ломацький	$3.50
ГОМІН ГУЦУЛЬСЬКОЇ ДАВНИНИ — написав М. Ломацький	$3.50
БЛИСКУЧА ЗОРЯ — написав Митрополит Іларіон	.50
Я ВЕРНУСЯ — написав О. Крамар	.50
ОСТАННІЙ ПРОРОК — написав Л. Мосендз	$6.00
УКРАЇНСЬКІ ХРЕСНІ ІМЕНА — написала Рома Гаук	$1.00
НАВЧАЙМО ДІТЕЙ СВОЇХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	.20
РЕЛІГІЙНІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ — написала Н. Когуська	.50
УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ — написала Марія Пастернакова	$3.00
БАТЬКИ І ДІТИ — написала Тоня Горохович	$1.50
ПРОГРАМА НА РІЗДВ'ЯНИЙ КОНЦЕРТ	$1.00
ПРОГРАМА НА ДЕНЬ МАТЕРІ	$1.50
ПРОГРАМА НА СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ Л. УКРАЇНКИ І О. КОБИЛЯНСЬКОЇ	$1.00
ПРОГРАМА ДЛЯ МОЛОДШИХ ВІДДІЛІВ СУМК	$2.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ — в твердій оправі	$4.25
— брошурована	$3.00
СТАТУТ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ	.25
ВІДЗНАКА СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ	$2.50
ЛОЖЕЧКА З ВІДЗНАКОЮ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ	$3.50

Також маємо слідуючі речі, які радо вишлимо на ваше замовлення:
— РЕФЕРАТИ НА РІЗНІ СВЯТА І АКАДЕМІЇ
— ПРОГРАМИ НАВЧАННЯ У ДИТЯЧИХ САДОЧКАХ
— ПРОГРАМИ ПРОДОВЖЕННЯ ПРАЦІ У МОЛОДШИХ ВІДДІЛАХ СУМК

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
651 Spadina Ave.
Toronto 4, Ont.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК VIII ЛИСТОПАД, 1967 Ч. 11

Огляд Ювілейного З'їзду СУ Канади

Цьогорічний Ювілейний З'їзд Союзу Українок Канади завершував етап сорокріччя громадської праці організації. Відбувався він в рамках з'їзду Союзу Українців Самостійників в днях 13—16 липня 1967 р. в Торонті, в місті осідку центральної управи.

Всі ті, що брали участь в з'їзді, що були на спільних сесіях Союзу Українців Самостійників, на сесіях Союзу Українок Канади, що прослухали доповіді видатних провідників, що вчувались в дискусії на наші кожноденні організаційні проблеми, всі ті, що переживали святочні ювілейні хвилини, відчували піднесений настрій з'їзду.

І не одна з учасниць, під час промови Савелі Стечишин, чи промов інших, повертали думками в минуле, блукаючи твердими піонерськими дорогами, коли то, протоптувались перші стежки в громадській праці української жінки в Канаді. І тепер не жаль було ні тих зусиль, ні молодечого запалу, бо посіяне зерно дало добрий урожай. Кожна учасниця відчула себе частинкою, живою клітиною національного організму, який хоч і не в рідній землі, але тут, у Канаді зріс у силу, щоб служити тим національним ідеалам, до яких змагає цілий наш нарід — до вільної, соборної і від нікого незалежної України.

Відчували на з'їзді піднесення й ті, які пізніше, як нова еміграція, включились в організаційне життя, що підсилили його новими ділянками, що в якийбудь спосіб віддають свій час і свій труд для української справи. Вони дали громадській службі України все, бо за неї примушені були покинути рідну землю, друзів і пройти тяжкі дороги вигнання і тому праця наша тут доповнювала їхню там.

Не менш радісні хвилювання відчували молоді наші членки. Їх обличчя відсвітлювали почуття гордости за те, що ступили слідами своїх матерів, прийнявши з їх рук смолоскип — символ світла, яке вказує стежку до рідного громадського огнища і щоб ми не губились по чужих дорогах...

Перша сесія, відкриття нарад, президія, привіти

В четвер, 13 липня 1967 р. в годині 7-ій вечора, простора заля Катедри Св. Володимира на 404 Бетирст вул. почала заповнюватись делеґатками і гостями. Перед будинком і в залі оживлений рух: Вітаються з собою друзі, які приїхали з протилежних кінців Канади, друзі, які не бачились з собою довгими роками. Відбуваються тут радісні зустрічі членок Союзу, які з'їхалися з ріжних частин — від Ванкуверу до Монтреалу. Всіх приваблює святочний з'їзд, а по нім, багато з учасниць плянують їхати на світову виставу до Монтреалу, бути свідками Українського Тижня на Експо 67. Є тут матері, що приїхали з молодими членами СУМК, є провідниці молоді, а в окремих залях вже другий день відбувають свої наради члени молодечих

Богдан Ігор Антонич

Заповіт листопаду

Не закопати до могил
цього, що творче та живе,
ні чорний Янгол — лопотом зловісних крил
струни душі не перерве.

Вже сльози й арфи непотрібні
ні плач за днями, що розбилися об скелю.
не вішайте на стелю
прикрас жалоби чорносрібних.

Вже не придавить камінь часу
стихійних мрій, що виросли з землі,
Хоча б гірку отрути чашу
подали руки злі.

Ще зацвітуть лани просторії,
забудемо, що пережили.
Ще вирівняє Бог могили
колесами історії.

Не загнуздати вже живла,
не вижере пісок очей,
бо є найвища Влада Влад,
що присуд ізрече.

Не випалить сердець посуха
та не запоморочить сном юрби.
Не закопати у гробі духа
живого духа.

організацій СУМК. Зупинились тут і два молодечих хори, один з Едмонтону, другий з Саскатуну. Тут вони виступатимуть на концерті, а потім поїдуть до Монтреалу на окремі виступи.

Серед оживлених на залі розмов можна почути, як членки діляться враженнями почутого сьогодні на радіо інтерв'ю голови Союзу Українок Анни Токарик. Хто приїхав до Торонта вчасніше, а торонтонці зокрема, мали нагоду почути його в годині третій по обіді. Тривало воно 15 хвилин. Інтервю було цікаве і викликало гарне враження. В ньому голова Союзу Анна Токарик, у властивій їй мистецькій формі подала вичерпні інформації про святочний з'їзд Союзу Українок, про його початки, історію, структуру, його діяльність, а закінчила інформацією про проєкт організації на століття Канади — конкурс з образотворчого мистецтва, та виставку образів на ювілейнім бенкеті наступного вечора. Всі ці розмови та саме інтерв'ю, зокрема створили дружню передз'їздову атмосферу.

А коло стола, що стоїть при вході на залю, відбувається реєстрація делеґаток і гостей. Цю функцію виконують пані: Оля Гамара і Теодора Олійник — друкують імена делеґаток на картки, чіпляють стяжки, видають течки із з'їздовими матеріялами. Далі в глиб залі другий стіл, на якім розложені книжки, журнали, ріжні видання Союзу Українок Канади та інше. Цей відділ доповнюється новою, щойно виданою у двох мовах ювілейною книжкою „Дорогами сорокріччя", яку щойно привезла з Вінніпеґу редакторка Наталя Когуська. За тим столом вітає усмішкою учасників молода членка — панна Віра Шевчук.

Година 8:10. Заля заповнена учасницями першої сесії. З'їзд офіційно відкриває святочною промовою голова Союзу Українок Канади Анна Токарик; вона вітає делеґаток відділів, референток, представниць п'ятьох провінціяльних екзекутив, присутніх дві основоположниці Союзу Савелю Стечишин і Марію Мадюк, бувших голів організації, гостей. У своїм святочнім слові голова вказує на важливість історичного року, в якім відбувається наш з'їзд — 50-ліття Української Національної Революції в Україні і сторіччя Канади, окреслює сучасні дні в житті української спільноти, а повертаючись до ювілейного року Союзу Українок, висловлює оцінку праці перших ініціяторок, а зокрема підкреслює тривалість форми організації, її ідеологічної програми, на якій Союз Українок Канади мав можливість зростати та поповнюватись новими ділянками праці.

По промові голови, слідує молитва, яку проводить Мит. о. Дмитро Фотій, парох катедральної громади Св. Володимира у Торонті і при цім складає привіт від церкви, в якім підкреслює важливість жіночих організацій в житті народу і церкви. „Є істина, наводить дост. промовець слова мислителя людства: „Дайте мені добрих матерів, а я зміню світ". Закінчуючи своє привітальне слово, зазначує, що лише люди в організації і церкві мають силу зберегти себе перед асиміляцією.

Дво-хвилинною мовчанкою вшановує з'їзд померлих членок організації. Голова Союзу Українок пані Анна Токарик, як предсідниця представляє секретарок з'їзду пань: Орисю Сушко і Юлію Никіфорук. До почесної президії покликає пань: Савелю Стечишин, ініціяторку Союзу і довголітню голову організації, Марію Мадюк, одну з оснувательок Союзу, бувших голів організації: Марію Ткачук, Наталію Когуську, Катерину Міськів, Стефанію Пауш, голів провінціяльних екзекутив, Павліну Клюкевич — Б.К., Марію Сулиму, Альберта, Лесю Удод (добр.) в заступ. Соні Стратійчук — Саскачеван, Теодору Гаврисишин — Манітоба, Анну Євчук — Східна Канада і голів двох торонтонських відділів: Таїсію Бевш — Кн. Ольги і Стефанію Олійник — Тризуб.

До обраної раніше центральною управою номінаційної комісії, з'їзд доповнює комісію такою репрезентацією: Марія Білоус — Манітоба, Розина Драґан — Саскачеван, Марія Сулима — Альберта, Марія Вакалюк — Бр. Колюмбія: Членки номінаційної комісії назначені до з'їзду центральною управою: Стефанія Олійник, Одарка Смильська, Анастасія Пасерб, Анна Євчук, Меланія Буряник.

Резолюційна комісія: Наталя Когуська — редак. „Променя", Анна Токарик — голова Союзу Українок, д-р Ганна Янішевська, секр., доповідачки: Савеля Стечишин, Розина Драґан, Наталя Базюк, Стефанія Маґус.

На цім закінчується формальна частина і починається властива програма з'їзду. Тут голова Союзу пані Анна Токарик дає огляд своєї діяльности. У своїм обширнім слові, голова між іншим підкреслює такі моменти:

Чотири роки моєї каденції як голови Союзу були дійсно цікавими та захоплюючими. Це роки позначені важливими подіями та рухом. Ціла Канада у вирі плянів для святкувань свого історичного Сторіччя, та відкриття Сві-

тової Вистави. Ми, українці, зокрема святкуємо 75-ліття Поселення Українців у Канаді; вшановуємо великі роковини 50-річчя Української Національної Революції в Україні; приготовляємось до Світового Конґресу Вільних Українців.

В цім році, Союз Українок Канади, перша в Канаді українська жіноча організація, відмічує сорокріччя свого існування. З гордістю переглядаємо світлі сторінки нашої діяльности і поважних досягнень. Сторінки заповнені ідейною і відданою працею в службі для свого народу; тривким стоянням на сторожі культури, національних і релігійних святощів; у вихованні і заопікуванні наших дітей і молоді в СУМК та повної участи в громадському житті Канади. З глибокою пошаною вітаю світлі постаті ініціяторок, які поставили перед українкою живі кличі — заповіти: „Неси перед світом гідність свого Народу", „Бережи й шануй свою прадідівську Віру і Церкву.

Східня Канада стала новою нивою для дальшої праці тому чотири роки. Щиро вірю, що наша праця за цей час принесла певний вклад і успіх. Напевно, що старанно опрацьовані пляни референток значно допомогли у виконанню певних ділянок.

Моя діяльність як голови, була дуже цікава і різноманітна. Найбільшою приємністю для мене були мої офіційні відвідини відділів. Ніколи не забуду тисячі милих, щирих облич наших членок, які з правдивою сердечністю вітали свою домініяльну голову. Серед нашого членства я бачила сотки здібних провідниць. Це надмірно тішило мене, бо бачила я певну запоруку нашої майбутности. Відвідала я 142 відділи по цілій Канаді.

Моя участь в провінціяльних і окружних з'їздах також була дуже вдоволяюча. В Британській Колюмбії я була на двох з'їздах. В Алберті я брала участь в однім великім з'їзді; в Саскачевані на двох добре вплянованих з'їздах; в Манітобі на трьох порядних з'їздах; на Сході Канади на двох гарних з'їздах. На окружних з'їздах я була в Лондоні і Ст. Кетеренс.

Союз Українок Канади входить у Федерацію Національної Жіночої Ради в Канаді. Отже як голова, я входила до Екзекутивних щорічних зборів в Оттаві. Як делегатка на річних зборах НЖР в Гамільтоні, в Ст. Джан, Н.Б., і в Монтреалі я з приємністю давала звіт нашої діяльности. Цього року спеціяльного комітету Провідницької Програми. Минулого року я мала велику честь бути одною з десятьох делегаток з Канади на Міжнародну Жіночу Конференцію в Тегерані, Ірані, травня 14—26, 1966. З тої нагоди мала змогу вперше по дорозі побувати і поглянути на Україну, на Рідний Край моїх предків. По дорозі разом з делегатками пані К. Міськів, пані С. Гавриш і пані Є. Козяр вступили до Мюнхену, де мали зустріч українським жіноцтвом.

Ряд доповідей прийшлося виголосити про Конференцію в Тегерані і про подорож в Україну. В Гамільтоні на запрошення відділу Лесі Українки, Комітету Українок Канади, Льокальної Жіночої Ради. В Торонті відділ Кн. Ольги, Відділ Тризуб; на Оселі Київ. На Святі Героїнь, заходом Комітету Українок Канади в Торонті, я говорила на тему „В пошані жінці піонерці". Поза цим було багато виступів з пресою, радійо та телевізією, та на місцевих імпрезах.

Закінчуючи свою чотирорічну каденцію на пості голови, з глибокою пошаною висловлюю подяку за найвищу честь, повне довіря та привілей служби в своїй організації. Я старалась, з Божою поміччю здійснити наші завдання.

На закінчення своєї промови, голова Союзу з'ясовує появу нової ювілейної книжки у двох мовах — українській і англійській — „Дорогами сорокріччя", яка насвітлює життя нашої організації за останні сорок років, кидає кілька думок-проєктів на можливости нашої майбутньої праці, а особливо підкреслює потребу будинку для Музею Союзу Українок Канади, в якім повинні зберігатись ті всі цінні експонати українського народного мистецтва, що його досі надбав Союз.

Дальша програма з'їзду це привіти делегаток, представниць, або голів провінціяльних екзекутив Союзу з окремих провінцій. І так перший такий привіт складає голова місцевого відділу ім. Княгині Ольги пані Таїсія Бевш. Вона тут в ролі господині дому вітає прибулих гостей, а також вкоротці переказує хвилюючі враження зі свого короткого побуту в Україні, звідки щойно повернулась. Голова місцевого відділу Тризуб, Стефанія Олійник вітає подібним, домашньої господині способом гостей та ділиться радісним враженням з численної участи делегаток і гостей на з'їзді.

Кожна з пятьох голів провінціяльних екзекутив, у своїм привітальнім слові вносить позитивні думки на наші щоденні потреби і проблеми та дає перебіг важливіших подій і досягнень. І так пані **А. Євчук,** голова пров. екз. Східної Канади переказує досягнення проєкту на сторіччя Канади — видання серії поштівок —

ляльки в повітових строях.

Теодора Гаврисишин, голова провінціяльної екзекутиви в Манітобі висловлює радість з приводу уведення кредитованих курсів української мови в Манітобському університеті, повідомляє про організацію позаочних курсів української мови, робить рекомендацію, щоб з'їзд вислав подяку до міністерства освіти в Манітобі та з'ясовує важливість інформації про курси серед молодших та кампанію за вписами на курси. Пров. екз. в Манітобі в пам'ять святкування 100-річчя Канади провела працю над виданням брошури" Рослини переселені з України до Канади" праця проф. М. Л. Боровського. Вважає конечною потребою посилення праці серед молоді та кладе великі надії на вписи членства на позаочні курси української мови.

Добр. Леся Удод, представниця провінц. екзекутиви Союзу на Саскачеван, після теплого, святочного привіту підносить такі питання:

„З поміж найважливіших завдань, які були поставлені і виконані провінціяльною управою в минулому році було зорганізування Семинара Української Школи. Провінціяльна управа, під головуванням пані Соні Стратійчук і за її ініціятивою зорганізувала такий Семинар, щоб дати учителям з відділів на околицях можливість познайомитись з новою методою навчання в українській школі в Саскатуні, а також з великим вибором української дитячої літератури. Семинар був успішний і дав добрі наслідки."

І так ці нові проєкти над працею шкільництва вносять багато дечого в ряди учасниць з'їзду. Ділиться добр. Удод і тим, що старанням пров. екзекутиви вишито 15 мужеських сорочок до українського строю для ґардероби студентам питомцям Інституту. У привіті, делеґатка пров. екзекутиви заявляється за непорушенням ідеологічних принципів організації Союзу Українок Канади.

Від пров. екзекутиви Союзу Українок в Альберті вітає з'їзд голова екзекутиви **Марія Сулима.** Окреслюючи огляд діяльности вона підкреслює працю серед молодших відділів СУМК, виплату стипендій студентам в Албертійськім університеті за студії української мови і літератури. Найбільшу працю, як проєкт проводить екзекутива над умеблюванням і улаштуванням музейної кімнати в Авдиторії при церкві св. Івана.

„Британська Колюмбія, яка відділена високими горами, клич до організаційної праці не не дійшов так швидко, як до інших провінцій, бо лише 10 років як сформовано там пров. екзекутиву Союзу Українок", — ділиться з учасницями з'їзду голова пров. екзекутиви **Павліна Клюкевич.** У них там тепер ріст організації, постають нові відділи, поїздки на місця, організаційна праця — це їх проєкти у цім ювілейнім році.

Привіти делеґаток: Тут подаємо список делеґаток відділів, які брали участь в з'їзді: складали привіти, брали участь в дискусіях, вирішували справи статуту Союзу Українок Канади і взагалі репрезентували членство свого відділу. Замість за чергою складання привітів подаємо список відділів і делеґаток по провінціях.

Східна Канада: Брентфорд — відділ ім. Лесі Українки, делеґатка М. Іванець; Гамільтон — ім. Калина, делеґатки: В. Сіренко, Г. Липка; Форт Вілліям — О. Басарабової, А. Віктова; Ст. Кетеринс — Лесі Українки: М. Новак, Р. Пакоста; Вест Форт Вілліям — Олени Пчілки: Т. Кулій, А. Стасів; Виндзор — Лесі Українки: М. Телеґа, добр. Л. Боднарчук, А. Момотюк, І. Римар; Торонто — Княгині Ольги: Таїсія Бевш, Р. Стефанович і Марія Волосевич; Лонґ Бренч — Софії Русової: Н. Гриняк, пані Сабчак, пані Кумпан; Гамільтон, — Лесі Українки: М. Пелипяк, добр. П. Федак; Торонто — Тризуб: Клавдія Коропецька, Віра Шевчук; Ґримсбі — Княгині Ольги: Е. Степова; Оттава — Лесі Українки: А. Тріщук; Монтреал — Ганни Барвінок: Є. Загурак; Лондон — Княгині Ольги: добр. Дебрин, Монтреал — Доньки України: Г. Сенишин, Г. Мельник, пані Роніш; Ошава — Барвінок: Оля Куць.

Манітоба: Давфин — Лесі Українки: Марія Білоус; Вінніпеґ — Княгині Ольги: Марця Сеніцька, С. Керелюк; Вінніпеґ — Лесі Українки: М. Крипякевич, добр. М. Керніцька, К. Друль, М. Симчич, М. Юрків, А. Сарчук.

Саскачеван: Айтуна — Св. Княгині Ольги: В. Мачула; Блейн Лейк — Хариті Кононенко: М. Цьона; Канора — Марії Маркович: К. Дутка; Реджайна — Доньки України: М. Корпан і К. Пасєка; Саскатун — Ольги Кобилянської: Д. Баєр, К. Завадюк, В. Добна, добр. Леся Удод, А. Буряник; Йорктон — Олени Пчілки: О. Бойчук, А. Цимбаліста.

Алберта: Едмонтон — Лесі Українки: Р. Стечишин; Едмонтон — відділ при Церкві Св. Андрея: О. Мельничук; Едмонтон, відділ при Катедрі Св. Івана: К. Засійбіда, Н. Мельничук, К. Міськів, С. Маґус, А. Цибак, А. Особа, І. Дженис, С. Пауш; Веґревил — ім. св. Ольги: О. Мельничук, Р. Синюк.

(Далі буде)

Михайлина Рошкевич

Про Ольгу Кобилянську

СПОГАД

В місяці березні ц. р. сповнилось 25 років як Україна втратила одну із своїх видатних доньок, славну письменницю Ольгу Кобилянську. Померла вона в Чернівцях 21 березня 1942 року на 79 році свого творчого життя.

В одній із своїх численних повістей „Царівні" письменниця каже таке:

„Лише забутою нехай би не була! Се щось страшне, нестерпне. Вона уявила собі все без себе. Всі місця куди ходила, всі ті вулиці, алеї в парку, котрий так любила, оцей город, поодинокі дерева, кущі. Все облите сонцем, барвне, все повне життєвого гамору, завсіди мов нове і без неї! О, лише забутою нехай би не була!..."

Письменниця наче предчувала, що вона не буде ніколи забутою. Вона вічно житиме у своїх героях, в тих персонажах своїх повістей, які тягнуться завжди до світла, краси, душевної чистоти, які твердими дорогами в житті пробиваються з самовідреченням, які сповнені ідеалами гуманности і людинолюбства.

Відзначуємо завжди в листопаді дату народження письменниці. Згадуємо при тім 25-річчя відходу її в інший світ.

Редакція.

Особисто пізнала я Ольгу Кобилянську тільки в 1889 році, в домі Наталії Кобринської, в Болехові. Брат Кобринської Володимир Озаркевич одружився з моєю старшою сестрою Ольгою, тому я гостювала у Кобринської, а сливе постійно проживала в неї після смерті мого брата (1887).

Раніше, ніж особисто, знала я Кобилянську з розповідей теточки сестри Кобринської Софії Окуневської (одружена Морачевська), перша галичанка з вищою освітою, яка проживала то в Болехові, то у Львові (для приватної науки), то в Кімполюнзі, де її батько був повітовим лікарем. У Кімполюнзі в домі батьків провела роки ранньої молодості Ольга Кобилянська, тому Софія Окуневська чимало і часто розказувала про неї. Ми дуже цікавилися Ольгою. Пам'ятаю також, що котрусь із ранніх новел Кобилянської, написану німецькою мовою, моя сестра Ольга переклала на українську мову. Раніше, ніж мені, пощастило Кобринській пізнати авторку „Царівни". Кобринська поїхала до Кімполюнґу у відвідини до вуйка і, коли вернулася відтіля, була захоплена особистою знайомістю. Незважаючи на різницю віку і на добрі знання Кобринської в ділянці жіночого питання, вона знайшла спільну мову з 25-літньою дівчиною, вихованою в малому німецько-волоському містечку в глибоких горах.

В наступному (1889) році Кобилянській усміхнулася надія зреалізувати щире бажання: побути в Галичині, пізнати галичан особисто. Пішла їй назустріч Кобринська, запрошуючи її на весь час побуту до Болехова. А ближче було Кобилянській до нас і тому, що саме тоді переселився її батько Юліян (уже пенсіоніст) на хутір Димку, не так далеко од Чернівців.

Друга зліва направо Ольга Кобилянська, а поруч неї в середині Олена Кисілевська.

Радо ми привітали милого гостя. Ольга була більш ніж середнього росту, брюнетка, худорлява, струнка, трималася рівно, говорила рівним, лагідним притишеним голосом, була вразлива, ніжна, в поведінці еластична. На вигляд завжди була спокійна і наче сумна, проте любила веселе товариство, і саме — думаю — за мою веселу, жартівливу вдачу вона полюбила мене. Симпатії були обопільні, і щиру правду з великою радістю казала Ольга Кобринській: „Михайлина дуже мене любить".

У Кобринської мала Кобилянська нагоду пізнати чимало українців молодих і старших різних політичних відтінків. Батько Кобринської, посол до парляменту, Іван Озаркевич, через жінку споріднений з Окуневськими втішався гостинним домом. Та й без того Кобринська саме, як феміністка, стояла в осередку зацікавлень у поступових кіл, як бувала світова дама, для своїх і чужих без різниці суспільних і політичних поглядів. Аристократів вона приймала у сукні з треном, демократів — у хустці на голові, але добирала відповідну і дбайливо вив'язувала перед зеркалом.

До Львова їздила Кобилянська в товаристві Величкової — молодшої сестри Кобринської. Крім інших, познайомилася там і з Іваном Франком.

У Болехові мала Кобилянська нагоду пізнати і загострений проти українців польський режим. В пору її гостини львівська поліція і прокурор зробили наскок на українських поступовців, почалися обшуки, посипались арешти. Кобринська під загрозою, бо в товаристві кількох студентів Львівського університету відвідав її А. Маршинський, київський студент. Від нього довідалася Кобринська, що киянин Деген з двома сестрами виїхав в Турчанський повіт. Кобринська зараз написала до Дегена листа, яким запрошувала усіх трьох до Болехова. На листі підписалися теж Величкова, Кобилянська і я. Незабаром Дегени, всі наддніпрянці, Франко, Павлик та інші потрапили в тюрму. Кобринська боялася, що її лист дістався в руки поліції, у неї зроблять обшук. На її думку, посольська недоторканість її батька не охороняла її, бо в батьковому дворі вона мала окремий домик (офіцину), там в одній кімнаті мешкала й Кобилянська.

Найбільш тривожилася Кобринська за свій дуже багатий і цінний архів. Передала його у сховок місцевій учительці-польці, але в саму північ дістала його назад. Не спала вже всю ніч Кобринська, а з нею і Кобилянська. Перед ранком ми закопали папери за шпихліром, але Кобринська думала, що свіжозрушена земля впаде в око поліції. Нервова по вдачі Кобринська розворушила весь дім. Остаточно я придумала щось путнє.

Тоді носили жінки на спині під сукнею купри (малі матрацики); я рішилася витрясти волосіння із свого купра і виповнити його листами від таких людей, як Драгоманов, Лімановський, Франко та інші. Архів Кобринської був обезпечений. На проходах ми зустрічали урядовців, поліцаїв, жандармів. Не обійшлося ніколи без якогось дотепу і насмішливих алюзій Кобилянської. Ми обидві не брали собі до серця небезпеки, не втратили спокою, і Кобилянська сказала до мене: „Здається мені, що з усіх тут тільки в мене і в тебе „рігтіг" у голові".

Поліція не зробила трусу в домі Озаркевичів, але Кобринську покликала на допит в суді. Попередив її про переслухання в суді місцевий суддя Юліян Сельський.

Болехівська інтелігенція була так само затривожена, як Озаркевичі, всі поховалися у мишачі діри. Проте Сельський, живучи у приязні з Озаркевичами, зважився взяти стрільбу на плечі, гончу собаку на линву, зупинився біля хвіртки, прикликав мене, сказав, що треба, і пішов далі.

Не було тоді Ольги Кобилянської у Болехові, їздила до Львова. Після одного півторамісячного побуту в Галичині від'їхала вона на свою Димку. З того часу в'язала нас щира дружба, обмежена тільки листуванням.

Останній її лист датований 22/I 1938 р. Там вона мені писала: „Як будеш мати час і охоту, то прочитай мою останню повість „Апостол черні", яку дістанеш у Львові в книгарні Шевченка або в редакції „Діла". В цій моїй повісті редакція „Діла" багато речей викреслила під покришкою коштів друку, що дуже мене болiло. Таке харакірі на людських творах".

Земля тобі пером, люба незабутня приятелько; для всіх українців, зокрема для нашого жіноцтва, дорога письменнице.
(1942 р.)

ПРОВІНЦІЯЛЬНИЙ З'ЇЗД В МАНІТОБІ

З'їзд Союзу Українок Канади відбудеться в днях 10, 11 і 12-го листопада, 1967 р. Вінніпезі в рамках з'їзду Колегії Св. Андрея і складових організацій СУС в Манітобі.

Перша сесія Союзу Українок відбудеться в пятницю вечером 10-го листопада в Катедральній авдиторії 1175 Мейн вул., а дальші сесії в суботу, 11-го листопада в Колегії Св. Андрея на кемпусі Манітобського університету. Домініяльна голова Союзу Українок Канади, пані **Леся Хорош-Ґреґорі** запрошена до участи в з'їзді і виголосить доповідь на першій сесії в пятницю вечером.

Програма з'їзду складається зо звітів, привітів і дискусії на пекучі актуальні організаційні проблеми та вибору нової екзекутиви.

Провінціяльна Екзекутива
на Манітобу.

ЗАСМУЧЕНІЙ РОДИНІ...

Редакційна Колегія журнала „Промінь" висловлює глибоке співчуття засмученій родині бл. п. Миколи Панькова, який упокоївся 17 жовтня 1967 р. в Дженерал госпіталі у Вінніпезі — дружині Ірині, донькам: Олі, Лесі і Ніні, синові Романові та невістці Гелені. Відійшов у вічність загально шанований український патірот піонер, людинолюбець, взірцевий батько родини і чоловік. Хай пам'ять про нього буде завжди світлою.

Центральна Управа Союзу Українок Канади, редакційна Колегія журнала „Промінь" висловлюють глибокі співчуття Теодорі Гаврисишин по утраті батька, бл. п. М. Гаврисишина, який упокоївся 2-го жовтня 1967 р. Хай пам'ять про нього, як українського піонера і патріота буде завжди світлою.

70-ліття заслуженої громадської працівниці

У середу, 13-го березня ц. р., Провінціяльна Управа С.У.К. на Саскачеван, спільно з Комітетом Музею, вшанували спеціяльним вечерком 70-ті роковини життя однієї з видатніших працівниць на громадській ниві — пані Марію Мадюк. Вечерок відбувся в домі голови Музею пані А. Буряник. Для пані Мадюк цей вечерок був великою несподіванкою, яка зворушила її до сліз. На цьому прийнятті пані Мадюк вітали від Провінціяльної Управи С.У.К., від Музею та бажали їй щастя й здоров'я на многії літа. Після привітів відбулося чайне прийняття, на якому був спеціяльний ювілейний торт. Там же було вручено пані Мадюк на все життя членство Пров. Жіночої Ради на Саскачеван.

Пані Марія Мадюк, вдова по пок. Іванові Мадюкові, агрономові в Саскачевані, народилася в Західній Україні, с. Сорочів, повіт Ярослав. До Канади прибула з батьками 1902 р. Проживала з родиною в околиці Форт Ґері. До школи вчащала в Ґонор, Ман., а вищу школу закінчила в Сейнт Норберт. Учительський Семинар брала у Вінніпезі, а пізніше в Саскатуні. Вона була найстаршою в родині і мусіла допомагати працею, щоб могти післати до школи двох молодших сестер.

Пані Мадюк учителювала 12 років, з того 9 в Манітобі, а 3 в Саскачевані. У 1923 р. пані Марія одружилася з Іваном Мадюком і прожили щасливо 37 років. Господь благословив родину 3-ма дітьми — два сини: Богдан і Борис та одна донька Маруся. Всі діти подружені і пані Мадюк втішається десятьма внуками.

Марія Мадюк

Пані Мадюк є одною з основоположниць Союзу Українок Канади і довголітньою членкинею Провінціяльної Управи С.У.К. на Саскачеван, членкинею Комітету Музею, членкинею Інституту Могили, членкинею У.Г.П.Церкви та багатьох-багатьох інших загально-канадійських організацій і товариств, в яких активно працює.

Пані Мадюк є щира людина з природи й працьовита, багато докладає праці до всіх ділянок українського життя, ділиться своїм досвідом з молодшими членкинями та подає їм особистий приклад жертвенности і посвяти. Цінить журнал „Промінь" і допомагає в його розвитку, як також читає й передплачує багато інших видань. Особливим замилуванням пані Мадюк є збирання архівних матеріялів. Зокрема любить нашу молодь, для якої не жаліє ні моральної ні матеріяльної допомоги.

Приятелька.

Саме тепер час...

Осіння пора надається на всяку громадську працю. Зокрема журнал „Промінь" дуже потребує уваги членства, референток, зарядів відділів. Всі ми зробимо добре діло, коли саме тепер почнемо збирати Різдвяні привітання для „Промення". Кожний відділ повинен таку працю провести в себе, вислати святочне привітання та придбати святочні привітання від наших професіоналістів, підприємців та поодиноких цінителів друкованого слова. Ціни за Різдвяні привітання — $5.00, $10.00, $15.00 і $25.00.

Різдвяні привітання слати прямо до редакції журнала.

Ольга Завісляк, референтка.

ПРОВІНЦІЯЛЬНИЙ З'ЇЗД В АЛБЕРТІ

В днях 10, 11 і 12-го листопада, 1967, в Едмонтоні, відбудеться провінціяльний з'їзд всіх складових організацій СУС. Окрема сесія Союзу Українок Канади, відбудеться в суботу на 11-го, починаючи о годині 9.30 з ранку. При обіді, пані Соня Ціпівник, з Саскатуну, виголосить головну промову, спрямовану відносно молоді та молодших членок наших організацій. Слідуватимуть інтересні дискусії й важливі наради.

Управа запрошує всіх прибути чисельно!

Марія Самоїл, секретарка
Марія Сулима, голова

НАТАЛІЯ АПОНЮК НАЗНАЧЕНА АСИСТЕНТОМ ПРОФЕСОРА

Наталя Апонюк

Українське громадянство в Канаді радіє з приводу назначення панни Наталі Апонюк, доньки Всеч. о. і добр. Апонюків з Айтуни, Саск., асистентом професора російської мови в Рід Каледж, Портленд, Орег., ЗДА.

Рід Коледж, в ряді багатьох інших уважається найбільш поступовою колегією загальних наук в З'єднених Стейтах Америки. Жаль тільки, що панні Апонюк прийшлось шукати затруднення у своїй професії поза кордонами Канади, а зокрема беручи її високі кваліфікації...

Наталя Апонюк народилась в містечку Ґронлід, Саск., в патріотичній родині священика Української Греко-Православної Церкви Канади. Початкову школу побирала в ріжних місцевостях, куди родина священика була призначена на парохію. Опісля, записавшись на студії в Саскачеванськім університеті, була питомкою Інституту Петра Могили в Саскатуні, де брала активну участь у студентській організації. В 1962 році вона закінчила Саскачеванський університет на факультеті загальних наук з відзначенням, спеціялізуючись в англійському та славістиці.

В 1963 році Наталя Апонюк одержала в Торонтонськім університеті науковий ступінь магістра загальних наук В.А., а тепер працює над докторатом по відділі словянських мов і літератури. Вона володіє мовами: українською (це її перша і рідна), англійською, російською, польською і французькою.

Панна Апонюк навчала початкові кляси української мови на літніх курсах в Саскачеванському університеті в Саскатуні 1962 року, опісля в Торонтонськім університеті навчала англійської і російської мов чужинецьких студентів (ексчиндж стюдентс), де була керівничкою четвертого року семинаря студій про Гоголя.

Її спеціяльним зацікавленням є українська і російська література з XIX і XX ст. Перша праця Наталі Апонюк „Огляд політичної діяльности Тараса Шевченка" була опублікована у квартальнику Торонтонського університету 1965 р.

За час своїх студій Наталя Апонюк одержала багато різних відзначень і нагород. І так в 1962-63 шкільнім році прі-магістерську стипендію від Кенеда Кавнсил. Чотири наступних роки від 1963 до 1967 були також заповнені успіхами і досягненнями в науці. Вона одержувала нагороди на продовження студій від провінціяльного онтарійського уряду, від Фундації Тараса Шевченка, від Товариства учителів департаменту славістичних студій Торонтонського університету.

Шкільний 1965-66 рік панна Апонюк провела на студіях в університеті у Москві, будучи включена в програму виміни студентів. Цією виміною керує Центр Російських і Східно-Европейських Студій при Торонтонськім університеті.

В повороті додому в 1966 році Наталя Апонюк спинилась на один місяць в Британськім Музею для розвідкової праці. В часі побуту в Европі, панна Апонюк звідала Україну, побувала в більших містах Европи та звідала цікаві історичні місця.

Як українка, Наталя Апонюк, в часі її шкільних студентських років брала активну участь в молодечій організації СУМК, в громадській праці при церкві, була активною в студентськім гуртку Альфа і Омега.

З нагоди закінчення студій і на початку професійної, в науковім світі, кар'єри, приєднуємо і наше слово побажань Наталі Апонюк — успіхів та світлих досягнень.

Йоганна Михайленко.

НАСТУПНЕ ЧИСЛО...

Повідомляємо наших читачок і читачів, що наступне число журнала в побільшеній формі появиться при кінці м. грудня з датою 1-го січня 1968 р. На це складаються поважні причини. Тому просимо шановних читачів терпеливо заждати і листів у справі „загубленого" числа не писати.

Редакція.

Агата Турчинська

Ользі Кобилянській

Назвав тебе безсмертний наш Франко:
„Краса зелених гір, гірська орлиця!"
Смереково-барвінковим вінком
З твоїх джерел заквітчана криниця.

Ой скільки чар у неї натекло
Із рідних надр, з душі твоїх краянів,
Є міць у ній: вбивати в людях зло
Й народжувати світлий дух титанів.

Ой скільки, скільки пролягло доріг
До Ольги Кобилянської криниці!
І ми тобі вклоняємось до ніг,
На щастя п'єм з джерел твоїх водиці,

Щоб горами твоїми зеленіть,
Що всяких зайд перенесли кривавих,
Та зберегли народу свого віть,
І він тобою рідний край прославив,

І він до нас у космонавтський вік
Доніс своє нестьмарене обличчя,
І шум своїх лісів, річок і рік,
І лет орлиних крил, що в беззвість кличе,

І серце незбоярене своє,
І не знімеччине, і не розтлінне,
Світівку, він у світ — тебе дає:
Творіння все твоє дорогоцінне.

Для нього ти копати в гори йшла
Те зелен-зілля і „В неділю рано",
І ти його нам на добро знайшла,
Хоч смерть від тебе відняла Тетяну.

Ти „Через кладку" сміло в мир пішла
І між великими стоїш як рівна.
Йде людство до твойого джерела,
Де є твоя „Земля", „Людина" і „Царівна".

Ольга Кобилянська

ЧАС

Наче сон весняний, виринають у моїй душі спомини й картини з рідних сторін. Гори Карпати, сповиті в синяві мряки або непроглядні густі праліси, синіють здалека, немов зачарований, замкнений у собі окремий світ. Хто жив у тих горах, хто дихав їх воздухом, упивавсь їх величавою красою, того все тягне між них, наче орла до гнізда на самітній скелі; той все настроєний вороже супротив дрібнодухого, лицемірного навзавідництва, супротив нервового, бурливого життя й думання в тих долах...

В мені збудилась знов туга за тим світом....

Обнімає мене сильно, сильніше, взносить високо понад запилену галасливу долину і опускає посеред мовчазної лісистої гори.

Ліс переповнений свіжим смоляним воздухом, а я лежу в м'якім моху серед відвічних смерек та через щілини сплетеного гілля шукаю синього неба...

Немов живе золото, грає по вершках дерев сонячне проміння, миготить свавільно й зазирає в найглибшу глибінь лісу. Мило мені й спокійно серед тої лісної тишини... Ха-ха! Спокійно?! Адже людина — то немов та ріка бистра, що мчиться вічно вперед, вперед — і не знає ні супочинку, ні спокою...

. . . . . .

На склоні гори, край дороги, здибала я стару жінку-мужичку Вона сиділа й пасла корову. Товарини не видко, але від часу до часу дає про неї звістку голос її дзвінка. Я завела з мужичкою розмову та небавом і довідалась цілу історію її життя. Була вдовиця, мала трьох синів і одну доньку і жила при жонатім сині.

— Ой, багато перетерпіла я на своїм віку! — сказала сумно серед розмови.

Я дивилася мовчки на неї. Була така мала, худа, майже вдвоє зігнена, а таки на поморщеному лиці не можна було вичитати якого-небудь перебутого горя.

— Ваша донька ще дівчина? — спитала я.

— Дівчина. Пішло їй якраз на святого Іллі на двадцятий.

— Може, хоч заручена?

Стара глянула на мене.

— Заручена? Чотирьох женихів уже мала. Не хотіла їх!

— Не любить жодного?

— Чи любить? Між ними є один чесний і веселий парубок, та й кожний має хоч трохи поля, худоби й овець, але вона їх не хоче.

— Бо не любить жодного, тому й не хоче жодного! — кажу жартівливо. — Пождіть, прийде такий, що сподобається їй так, що аж утратить голову, тоді вже схоче!

— То лише така бесіда! — відповіла тупо, махнувши байдуже рукою. — То лише така бесіда! Слова видумала людина, а всякий знає, що все має свій час. Вона віддасться аж тоді, як її доля дозріє.

Я усміхнулася.

Вона повернула звільна своє лице за мною,

і її мутні очі промайнули по мені.

— Чи ви що казали?

— Ні, я щось думала.

— Чого тільки думати? Передумати — не передумав ще ніхто нічого.

— Як то, лелічко?

Вона здвигнула плечима та воркнула, немов до себе:

— Думати або й не думати, а найгіршого лиха не в силі ніхто віддумати!

— Якого найгіршого лиха?

— Якого? Ну, так. Воно від вас далеко; ви ще молоді, наче голубка; але я... се ж прецінь смерть — найгірше лихо.

— Смерть! — повторила я за нею протяжно. — Справді, її не можна думками відогнати.

— Так і видите! — сказала з притиском переконуюче і всміхнулася з співчуттям. — Отже, видите. А що значить все проче?

— Смерть — то щось таке, що мусить бути, — відповіла я, — але то не найгірше лихо.

— Ба не лихо! На добре не виходить вона нікому... А втім — чи одно мусить бути, бо Бог так хоче!

— Як, лелічко?

— Кажу: Бог так хоче...

— Що?

— Так, як воно є.

— І людина може хотіти...

Вона похитала сумно головою.

— Якби ваша донька хотіла тепер віддатися, то віддалась би. Чей ви не бороните їй цього.

— Чого б я боронила? Я вже стара. Може, умру небавом, бо я слаба. Що вона пічне без мене? Піде служити? Який там кінець усякої служби? Як порадить вона собі з хлопцями, що гонять за нею, мов яструби? Вона ж дурна!

— Вона не любить, — обізвалася я знов.

— І сказали щось розумного! — відповіла вона тупо, з ледве замітною насмішкою.

Опісля сперла голову на худу руку й споглядала втомленим поглядом по долах.

Хвилину мовчали ми, відтак почала я знов:

— Як людина молода, то вона інша, а як стара, то знов інша...

— Так, — відповіла з жалем. — Як людина молода, то має силу, а як стара, то — розум. Та що їй з того? Її час прийде, і вона мусить іти, чи хоче, чи не хоче... Ет! — і махнула рукою. — Впрочім, я б і пішла, лиш її не хотіла б я так лишити.

— Чи ви вже забули, які ви були замолоду, — спитала я весело, — або коли віддавалися? Та як хочете, щоби доконче віддалася то присилуйте!

— Тото нічого не поможе. Все має свій час. Як я була молода, то (Боженьку, прости мені гріхи мої!) дуріла за одним жовняром, а він за мною — то вже аж землі під собою не чув. Мій найстарший син — то його дитина, а таки ми не побралися. Його мати була погана волошка, та й час мій не був ще прийшов. Я віддалась за другого, якого я ані не любила, ані не хотіла. Віддалася, бо от... прийшла собі пора! Так буде і з Іллінкою, так діється з кожним і так ведеться зо всім, зо всім... Але людина загониста, пливе проти води й хоче свій розум мати.

— Чи так зле, лелічко?

— Або я знаю!.. Мабуть, і в тім Божа воля...

Ми замовкли.

Вона сиділа нерухомо, споглядала тупо, сонливо вперед себе, а я дивилася на неї, засохлу та поморщену. Вона й шептала щось до себе, але я її не розуміла. Так сиділи ми чималу хвилину, коли нараз недалеко перед нами показалась молода дівчина.

— Іллінка! — кликнула стара втішно, а я глянула цікаво за тою Іллінкою. Ішла дорогою вгору, до нас, і вела сильного гуцульського коня недбало за гриву. Була гарна, стрункa, як усі верховинці. На її лиці було знати супокій, який подибуємо в людей, що живуть у найглибшій самоті й духовій рівновазі. Її руки були певні, а очі темно-сині, сяючі, та які ж ліниві і на вид холодні!.. Але коли я на них глянула, навинулась мені дивна думка: „Тигриця", — подумала я мимоволі. І справді! Вона мала в собі щось із звинної, скритої сили того звіра. В чім лежала, властиво, та сила, — я не могла відгадати.

Прийшла, щоб стару заступити.

Я розговорилася з нею, а вона в розмові усміхалася раз по раз, причім її лице роз'яснювалося і ставало гарнішим.

— Ти не хочеш віддатися? — спитала я між іншим жартівливо.

Вона спаленіла, оглянулась десь далеко вперед себе, причім її уста гордо весело здригнулись.

— Дурна! Вона буде ждати, доки її мама не вмре; тоді й даху над головою не буде мати, — відповіла замість неї мати.

Дівчина спаленіла знов і вдарила роздразнено якусь муху у коня на шиї.

— Як вовки мене не з'їдять, то люди не

з'їдять мене, — обізвалась вона. — Ви все боїтеся!

— Бо ти дурна і не будеш все молодою, як тепер, то й боюся. В твоїх літах була я також дурна, думала лише дурне й робила дурне!

— Що вам, мамо, з вашого старого розуму? Чи вас ваша невістка шанує, як нема мене коло вас? Ліпше одну повну торбу носити, як дві порожні. Чи ви хочете вмирати, що натискаєте так на мене?

— Бийся по роті, Іллінко!

— Так дайте спокій, мамо, пождіть!

— Добре „ждати", — сказала журливо стара, і погляд її полинув знов по противолежній стрімкій лісистій стіні гори. — Ждати, доки сонце не зійде, доки ніч не настане, а я очі навіки не замкну...

Дівчина здвигнула плечима і збиралась до відходу.

— Ідіть, мамо, додому, я вже буду сама корову пасти.

І, плеснувши коня долонею, вхопила його за гриву та й пішла спокійним, майже лінивим ходом вгору. Небавом по тім зникла з очей, і лише спів її розходився по лісі.

Стара встала.

— Отака вона, — сказала турботно, дивлячись довго в ту сторону, в котру пішла дівчина. — Перестала мене слухати. Не боїться і має вже свій розум. Куди заведе він її! — і зітхнула. — Журба про неї зігнула мене вже вдвоє, а вона регочеться з мене. Прости їй, Боженьку, той сміх!

— Бувайте здорові, — обернулась опісля до мене. — Най вам Бог дасть добру доленьку й дні добрі, та проживайте свій вік щасливо!

Спускаючись звільна вниз, держалась боязко руками корчів та шептала безнастанно до себе. Трохи згодом зникла, немов привид, з моїх очей...

І знов лежала я на м'якім моху під відвічними смереками.

Ухом слухала я їх шум, а оком слідила орла, що нерухомо звис якраз наді мною високо понад лісами, немов чорна точка на синьому небі...

Між тим лунав сильний дзвінкий голос дівчини, якої образ стояв ясно, виразно перед моєю душею. Її пісня розлягалася далеко лісом і проймаюче, немов поклик до щастя й радості... А я вдумалась в неї, неначе в яку подію...

В ярах відзивався відгомін.

Здавалося, що одна стіна скали передавала другій сміливий, покликуючий голос; все дальше й дальше, все вище й вище... Здавалось, що поклик сей полинув кудись далеко — аж у недоглядну далечінь...

Євген Онацький

Лицарські душі

Існують захланні плебейські душі і існують душі лицарські. Захланні душі — ніби скло в дорогоцінній оправі. Здалека можуть вони й привабити розкішшю своєї зовнішности, блиском і барвами, але скільки б ви не кидали променів вашої світлої душі й великодушного серця, ні один із них не відіб'ється, не заграє в райдужному сяйві і не звеселить вашого внутрішнього ока. Хижа своєкорисність, незламана черствість і цинічна невдячність — закон їх життя.

У свідомості своєї духової нижчости, намагаються вони набирати яко мога більше чужих цінностей і в кожному надбанні вбачають тільки кращий чи гірший „бізнес".

Коли ж щось дістається їм легкою ціною, без потреби щось віддавати чи щось платити, не щира вдячність здіймається з глибини їх темної істоти, а самовдоволена радість спритного шахрая.

Там, де панує влада грошей, там повно таких плебейських захланних душ, покритих часто смокінґами, дорогими шовками та хутрами.

Шляхетні душі — ніби дорогоцінні самоцвіти, іноді й в дуже бідній оправі.

Спершу ви можете їх навіть не помітити, але доторкніться до них одним променем щирого серця, і вони нараз засяють всіми барвами райдуги.

Духове багатство й щедрота серця — закон їх життя.

У свідомості своєї самоцінности, вони найбільше дорожать своєю незалежністю, як найціннішим скарбом, і, коли щось від когось приймають, намагаються якнайскорше віддати, бо кожне невіддане добро, чи добродійство, тяжить на їхній свідомості, як кайдани невільника.

Шляхетні душі не все мають шляхетний вигляд, але люди зі співзвучними струнами душі пізнають їх і під лахміттям.

(З недавно виданої книжки „З чужого поля").

Радісно, коли нас тепло вітають...

Анастасія Стечишин.

Заходом відділу С.У.К. ім. Св. Княгині Ольги при Українській Православній Катедрі Св. Володимира в Торонто 18-го вересня 1967 р. влаштовано вітальний вечір для пані Анастасії Стечишин, яка присвятила багато своєї праці українській громадській справі, проживаючи довші роки в Йорктоні, Саск., із своєю родиною. В той час її чоловік був адвокатом. Важливо зазначити, що пані А. Стечишин була шіснадцять років головою відділу СУК Олени Пчілки в Йорктоні, Саск. Членки нашого відділу привітали дорогу гостю хвилею бурхливих оплесків. На почесному місці пані А. Стечишин знаходилась в оточені її рідних, які живуть в Торонто, тобто: сестра її пані М. Якиміщак, син д-р В. Стечишин з його дружиною, племінниці: пані Марія Гюмен, пані А. Черевик також належить до рідні, голова Союзу Українок Канади, пані Леся Хорош-Ґреґорі. Привітала гостю голова відділу пані Таїса Бевш. Короткий життепис подала про пані А. Стечишин пані добр. М. Улян-Дубинчук, зазначуючи, що п-во Стечишини їх дітей виховували під кожним оглядом в українському дусі. Від відділу щирий привіт зложила добр. М. Фотій, також щиро вітала всіх голова Союзу Українок Канади пані Леся Хорош-Ґреґорі. Слово подяки за несподівану їй пошану висловили: пані А. Стечишин, д-р В. Стечишин, пані М. Гюмен, учителька вищої школи з родини Онофреїв. З тієї нагоди вручено гості маленьку пам'ятку від нашого відділу. До вшанування чимало причинилась довголітня приятелька пані А. Стечишин, пані Є. Охітва.

Під час чайного прийняття проведено збірку на пресовий фонд журнала „Промінь", гості та членки пожертвували $42.20. Всім жертводавцям складаємо щиру подяку. І так в приємному настрої гутірок закінчився вітальний вечір нашій дорогій гості із Західньої Канади.

За довголітню працю на користь СУК та Укр. Православної Церкви хай Всевишній нагородить пані А. Стечишин сторицею.

Валентина Лавринюк, кор. секр.

Федерація Спілок Українських Журналістів Америки і Канади

ПРЕСОВИЙ КОМУНІКАТ

Обмірковано програму Світової Конференції Українських Журналістів

БОФАЛО, Н. Й. — В неділю, 10-го вересня ц. р. в місцевому „Трайвел Ладж" мотелі в Бофало відбулося перше засідання Управи Федерації Спілок Українських Журналістів Америки і Канади. Федерація була створена на 2-му З'їзді Українських Журналістів Америки і Канади в Торонті 6-го листопада 1966 року, а її Управа почала діяти 1-го вересня ц.р.

У висліді нарад Управи Федерації Спілок Українських Журналістів Америки і Канади устійнено, що Світова Конференція Українських Журналістів у Вільному Світі відбудеться в рамках СКВУ, в середу 15 листопада 1967 року. Подробиці програми, після узгіднення з Управами обох Спілок, будуть незабаром проголошені в пресі. На згаданому засіданні рішено звернутися з закликом до всіх українських журналістів у вільному світі вже тепер зголошувати участь в згаданій Конференції на адресу секретаря Федерації:

Dr. ROMAN KRYSTALSKY
14 Peck Ave.,
Newark 7, New Jersey, U.S.A.

В рамах Світової Конференції Українських Журналістів відбудеться, під час СКВУ, Виставка Української Преси у Вільному Світі.

В засіданні Управи Федерації взяли участь: М. В. Дольницький (голова), В. Софронів-Левицький (заст. голови), д-р Р. Криштальський (секретар) і І. Вараниця та д-р Р. Голіят (члени).

Наталія Кібець

По країні наших батьків

В березневому числі нашого журнала, в розділі „Понад Дніпром" відвідали ми з вами могилу нашого Кобзаря та й заїхали до Черкас. А тепер з Черкас поїдемо на південь і опинимось **„Серед безмежних ланів".**

СЕРЕД БЕЗМЕЖНИХ ЛАНІВ

З Черкас шляхи ведуть на південь від Дніпра в широкі степи Кіровоградщини. Кіровоградська область утворена 10 січня 1939 року, розташована на Правобережжі, між річками Дніпром і південним Бугом. Має 1241 тис. чол. населення (1961 р.), площа 9.34 тис. кв. миль. У півд. Буг впадають річки Синиця та Синюха з притоками. Долини річок широкі (1.5 — 2 милі). На території області є водосховища: Кременчуцьке, Новоархангельське, Червонохутірське, Гайворонське, Тернопільське, а також близько 1400 ставків. Кіровоградська обл. розташована в лісостеповій і степовій зонах. Бувшу Єлисаветоградську обл. переіменовано в Кіровоградську після смерті Кірова (1 грудня 1934 р.) вбитого енкаведистами з ініціятиви самого Сталіна. Не було нічого спільного в Кірова з Україною, хіба те, що неначе у відплату за смерть видатного більшовика, Сталін пустив у дію весь апарат поліційного терору, хвиля якого залила Україну і обернулося проти діячів української культури. Двадцять вісім літераторів, поетів і письменників було засуджено до страти більшістю з них була молодь. Кожному було ясно, що Україна не мала нічого спільного з убивством у Ленінграді, але це ім'я нестиме до тих пір, аж поки не прийде зміна і розчистить Україну від зайдів. З давніх-давен Єлисаветоградська область славилася, як край буйного розливу пшениці. Колись це були землі пана Бобринського, згодом серед степів виросло місто Бобринець, про яке згадував у своїй книзі прославлений український артист Панас Карпович Саксаганський: „Серед степу широкого, звідки не доскачеш ні до якого міста, хоч рік скачи, стоїть місто Бобринець. Місто невелике, але знамените своїм болотом..."

Одначе згодом Бобринець прославився першим на Україні реалістичним театром, фундаторами якого стали знамениті українські актори: Марко Лукич Кропивницький, та брати Тобілевичі — Саксаганський, Садовський, Карпенко — Карий.

Як стати і подивитися в далечінь, побачимо зелене море, що хвилюється під вітром. Скільки сягає око, шумлять хліба, лопоче молодим листям кукурудза. Вирощують її в Новоукраїнці по методу американському запозиченому від відомого фармера міліонера Гарста. І передають цей метод по всьому Совєтському Союзі.

Степи! Налиті колосом і сонцем!

Нарешті далеко на степовому обрії з'являється Єлисаветоград — Кіровоград центр степової області. Місто розташоване на берегах річки Інгул, притока південного Бугу. Виникло воно в середині 18 ст. і пов'язане з заснуванням 1754 р. фортеці св. Єлисавети, збудованої на колишніх землях Запорізької Січі для захисту південних кордонів від нападів турків і кримських татар.

У січні 1784 року, коли воєнна небезпека минула, фортецю перетворили в місто. На одній з його околиць, яка ще й тепер зветься „Кріпостью" збереглися залишки колишніх укріплень. Займаючи вигідне геотрафічне положення в густо населеній частині півдня України, місто стає важливим торговельним пунктом.

Перетворення Єлисаветограда в першій половині 19 ст. у місто воєнних поселень загальмувало на кілька десятиріч його економічне і культурне зростання. Лише в другій половині 19 ст. і на початку 20 ст. Єлисаветград починає ставати містом сільсько-господарського машинобудування. Поруч з розвитком промисловости розвивалося й культурне життя міста. В 1847 році Єлисаветград відвідав угорський композитор Ф. Лист, тут на гастролях був видатний негритянський артист Айра Олдрідж — друг Т. Шевченка. Тут виступали: М. П. Мусорський, О. М. Скрябін, А. Г. Рубінштейн, Л. В. Собінов, відомі співаки О. Петрів (уродженець Єлисаветграду) і Д. Леонов. Кілька разів відвідував місто композитор М. Лисенко. В Єлисаветграді народився і провів свої дитячі роки відомий український письменник Юрій Яновський.

В 1867 році тут було збудовано театр, в якому виступали І. К. Карпенко — Карий, М. Л. Кропиницький, М. К. Заньковецька, П. К. Саксаганський, М. К. Садовський. Нині це український музично-драматичний театр ім. М. Кропивницького.

Під час визвольних змагань українська армія на чолі з Петлюрою тримала Єлисаветград в своїх руках від березня 1918 року аж до лютого 1919 року.

В місті є педагогічний інститут ім. О. С. Пушкіна (для українського письменника місця не найшлося, прим. Н. К.), 4 технікуми і музична школа. В 1955 році збудовано приміщення для обласної філармонії з залею на 1000 місць.

Кіровоградщина славиться не лише безмежними нивами, вона й шахтарський край.

На річці Інгульці розкинулося місто Олександрія — цетр буровугільної промисловості. За останні роки тут з'явилося чимало нових шахт і розрізів де видобувають вугілля у відкритий спосіб. Тут же виготовляють брикет і відправляють їх у всі кінці Совєтського Союзу, а на Україні бракує палива („. . .дорога сестричко, дякую тобі за хустку, шкодую, що не я її зношу, бо проміняла на вугілля." — лист з України).

Подорожуючи степовими путівцями, не можна поминути одного дорогого місця, не заїхати на тихий хутір, що розкинувся серед зеленого привілля над голубим ставом, обсадженим вербами. Хутір цей незвичайний і зветься він „Надія". Це — орлине гніздо українського театру.

Звідси вирушили в світ брати Гобілевичі, письменник-драматург Іван Карпенко — Карий. У парку стоять рядком кремезні дуби, на них дощечки, які розповідають, що цей дуб посадив Панас Саксаганський, а отой — Микола Садовський, а ще один Іван Тобілевич. Поруч із ними шумлять дуби посаджені руками славнозвісної актриси Марії Заньковецької та драматурга і актора Марка Кропивницького. Вони не раз гостювали на хуторі й лишили по собі чудову пам'ять. Не один десяток років ростуть дуби, німо розповідаючи про славу корифеїв українського театру.

Коли пройти алеєю трохи далі, можна побачити ще кілька дубів, які звуться „Чумаки", їх садили гуртом, віддаючи шану українським чумакам, що ходили за сотні верст у Крим по сіль.

Неподалік ставу з-під верби б'є вода. Це чисте джерело, яке надибав Іван Карпович. Прозорий струмочок біжить між зелених берегів, а над ним росте білокора береза. Для степу — справжнє чудо! Одна вона на сотні верст. Хутір „Надія" перетворений у музей — заповідник. Музей розташований у хаті Тобілевичів, у якій народилися брати. Тут зібрано чимало особистих речей і цікавих документів пов'язаних з життям і діяльністю акторів. За музеєм вишнево-яблуневий сад. За садком ставок, який копав ще Карпенко-Карий. Хутір „Надія", це своєрідна оаза в Кіровоградському степу. Далі знову на багато миль простягнулися безлісі простори аж до Боковенського лісу — заповідника.

„Веселі Боковеньки" — лісний заповідник — дендрологічний парк площею 543 гектари. Був він створений близько 70 років тому в голому степу, як художньо-декоративний парк поміщика Давидова. Парк розташований на схилах річки і балках. Тут росте й близько тисячі різних порід дерев і кущів. В парку ведеться наукова робота у вивчанню нових порід дерева. Парк знаходиться в системі Академії Наук УРСР.

Дуби і сади свідчать про те, що тут може рости все, треба тільки докласти рук, а де їх позичити? Одні працюють при колгоспах, а інших немає.

Найбільшою гордістю кіровоградців є Кремгес — нове місто на Дніпрі, що виросло на місці старовинного козацького села Табурище: Давня легенда розповідає, що колись тут стояв табором із своїм військом Богдан Хмельницький. Від того і назва. Велике місто виросло на правому березі Кременчуцької Гидроелектростанції. Велетенська гребля з'єднала землі Кіровоградської та Полтавської областей.

З нового міста видно Лівобережжя — там за Дніпром — Полтавська земля!

Міннеаполіс, Мінн. **Н. Кібець.**

ВОСЬМИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС СФУЖО

Восьмий Літературний Конкурс СФУЖО, проголошений Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій і уфундований Марусею Бек, радною м. Дітройту, що мав за мету літертурний есей, закінчився постановою Мистецького Жюрі на засіданні 14, вересня 1967 р.

Літературне Жюрі в складі: р-д Марія Кобринська, Богдан Кравців і д-р Галина Лащенко, розглянуло 12 надісланих творів і ствердило, що лиш невелика їх частина має прикмети літературного есею. Більшість творів — це літературно-критичні нариси Беручи до уваги їх вартість та спорідненість жанру, Жюрі постановило нагородити — першою нагородою у висоті 100 дол. твір „ЕВОЛЮЦІЯ ПОГЛЯДІВ Т. ШЕВЧЕНКА НА УКРАЇНСЬКУ ЖІНКУ", якого авторкою по відкритті коверти виявилась **Ірина ПЕЛЕНСЬКА** з Філядельфії.

Другу рівнорядну нагороду у висоті 100 дол. признано по половині двом учасникам:

За твір „БЕЗСМЕРТЯ", якого авторкою по відкритті коверти виявилась **Марія ГАРАСЕВИЧ** із Дітройту, і

за твір „ЛІНА КОСТЕНКО", якого авторкою по відкритті коверти виявилась **Мирослава ЗНАЄНКО** з Ню Йорку.

Жюрі ствердило різноманітність тематики й мистецьких засобів в інших творах, одначе їх не відзначило.

PROMIN

Vol. VIII, 11 ENGLISH SECTION November 1967

THE CENTENNIAL ART PROJECT

Most of our members are aware that the centennial art project of the Ukrainian Women's Association of Canada, has been successfully completed, and that the official unveiling took place during the convention this past July. Many delegates from all over Canada were able to see the paintings.

The Art Committee is pleased with the first part of the project, that is, bringing the collection into actual being. Now we are extremely anxious for the second phase of the project to take place, and that is, the exhibiting of the collection.

As you know this was a national project and as such belongs to all of the Ukrainian Women's Association of Canada, and so the priviledge of exhibiting is offered to all locals. It is important to add here, that, although this is owned by all of us, not all locals have fulfilled their financial obligations towards this centennial project, and we still want and expect to receive your donations.

The art exhibit itself was extremely well received amongst accredited art critics, and we feel that this is a tremendously important art collection, not only for all Ukrainians, but for the Canadian art world.

We would be very pleased if this art exhibit travelled from centre to centre, under the sponsorship of the local Ukrainian Women's Association of Canada. It is suggested this exhibit not be limited to our halls, but be hung in art galleries, public libraries, and community centres — so that the general public might have a chance to see it. It is also suggested that where feasible the local art critic be invited so that we get as much publicity as possible in the press.

Once more we wish to stress that this is an art exhibit on a recognized professional level and we want our locals to take advantage of exhibiting it in their centres.

For further information, as to when you may wish to have the exhibit etc., contact the National executive — 651 Spadina Ave., Toronto 4, Ontario.

Gloria Ochitwa,
Public Relations.

What They Don't Teach Girls:

THE ART OF BEING A WOMAN

by Rosamund Truelove

Before female education became a fact of life, it was quite usual and acceptable for parents to say, "Oh, it doesn't matter about Mary's education; she'll probably get married anyway."

But attitudes changed and the pattern of society changed. Female education became first a battle-cry and then an accepted fact. Women took their place in the professions, in business, in jobs of all kinds, and their education was planned accordingly — just like the men's. And there we made a mistake. We have come to think that women's education must be the same as men's, whereas actually, on account of this very reason that a woman probably will get married, the education she gets should be quite different; geared for herself and her life. As good as a man's but not the same.

Boys and girls, to emphasize the obvious, are very different animals. It does not need a psychologist to tell any mother that, from their earliest infancy, boys differ from girls in a lot more than their anatomies. They learn at different speeds, they react differently, they develop different interests, they even express themselves differently. They are different and we all know it. Yet, when they go to school, we forget all about it, and subject them all to the same educational processes. What are we trying to produce? Mini-men?

This is quite wrong. As I have already pointed out, we are dealing with two quite different animals and what is sauce for the goose is not necessarily sauce for the gander. It is wrong also because the boys are heading for a completely different pattern of life from the girls.

Education, or at least schooling, as we practise it at present, is a system whereby we try to equip the child with the knowledge it

needs to make its way in the world. There is a whole lot more that it might be, should be and could be, but that is the way it is at present. Learning to cope with the world, as far as his career goes, is fairly straightforward for a boy. He knows he is going to have to earn a living and the school curriculum is generally able to offer him what he will need to qualify himself for his chosen occupation.

It is not so simple for a girl. Her life is almost certainly going to be divided between the claims of homemaking and career. This, as we all know, leads to all kinds of problems, frustrations and uneasy compromises. It sometimes seems that a woman's life in our modern world has become a series of predicaments. Marriage or career? Marriage and career? Stay home with the children and go nuts? Or go out to work and feel guilty?

Women, one is forever being told, are unhappy about their role in contemporary society. Many of them are, and this is obviously a bad thing, not only for the women themselves, but for society in general; and I think it is largely education that is to blame.

Women go through school being treated as though they were imitation men. They ought to go through school being taught to be women. Most emphatically, they should not go back to the church-children-kitchen routine. They do not need less education than boys, they need more. They need all the academic qualifications necessary to follow a career or profession, and at present they are being offered that opportunity — and so they should be — but they also need a professional training for their other job, the one that nobody else can do for them, the one of running a household. In addition, they are going to need the sort of balanced, mature outlook that will enable them to plan intelligently how to dovetail these two aspects of their lives. Learning to be a woman is a much more complex matter than is at present realized by educational authorities.

Running a household is probably the most responsible job that any human being is called upon to face. There is no other profession, with the possible exception of that of Prime Minister, which carries more responsibility and for which we give less training. Those who consider this an exaggeration, should remember that the mental health, the physical health, the happiness and the success of the individual ultimately all stem back to the family, the home background, the early environment. A terrifying responsibility. Hit-or-miss, muddling through, learn-as-you-go methods really are not good enough for a job like that. It needs professional training and it is not getting it.

Perhaps we have become too impressed by the virtues of academic prowess, technical skills and scholastic success. Whatever the reason, we certainly tend, even if unadmittedly, to patronize and belittle 'the housewife'. The housewife herself tends to do it. It sounds a bit humdrum, a bit dowdy and unsophisticated, physically tedious and mentally sterile. Educated women have a sad tendency to think of the years of domestic thralldom as wasted years. If they came to the job as professionals rather than as amateurs they would not suffer this feeling of frustration.

Inevitably, as things are at present, a 'well-educated woman' tends to feel that she is wasting her talents and training when so much of her time seems to be spent on somewhat tedious chores. Washing diapers and dishes, scrubbing floors, tidying up, ironing — these and a million other household tasks are repetitive and tiring. They are neither creative nor mentally demanding. In other words, they are pretty boring. If we really educated women well, they would be able to see more clearly that these chores constitute only a very small part of something much bigger. They are no more than the occupational hazards of an important and worthwhile career. Every profession, surely, is bound to include a good many less-than-fascinating minor chores. The truly professional attitude enables one to see them for what they are and to perform them with the necessary despatch and efficiency. Is that not what the discipline of professionalism is all about?

Home economics courses at university and high school are fine but they should start sooner and go further than they do at present.

For instance, the whole business of coping with children, from tots to teenagers, is fraught with difficulty but it is terribly important. The housewife needs all the help she can get in the area of personal relationships. From the earliest possible age, girls should be taught psychology and child behaviour. At present, we are trying to get along on instinct, a spattering of Spock and bitter experience. I am not so optimistic as to suggest that if we all knew psychology, the problems we all face in child management would all be immediately solved. But a working knowledge of how human beings function at differ-

ent ages and stages would be a tremendous help.

Exactly the same thing applies as far as physical care is concerned. I would like to include in my female curriculum a far greater emphasis on health and hygiene, on diet, on patterns of sleep and exercise. How many women are quite sure which of their cherished principles in this area are based on scientific fact and which on old wives' tales?

And then there is budgetting.. Housewives come out in protest against high prices — and well they may — but prices, high or low, have to be coped with and understood. To get the best value for the least money is something that can be done better by someone who knows the 'a.b.c.'s' of finance and the basic principles of economics than by someone who does not. It is right at the beginning of most housewives' careers that this is the most important, when the money coming into the house is probably at its lowest and she has got no experience to guide her. She may never be an Einstein, she may not be a natural for mathematics, old or new, but is this not all the more reason for giving her as much help as possible in learning how to manage her budgetting?

All this may sound as though I am trying to produce a race of domestically efficient automatons. How dull that would be. Anyway, how unlikely. Obviously, this is only part of the picture. I would also like to see a whole new emphasis placed on artistic creativity and appreciation of the arts.

Those long years when a woman is virtually confined to the house all day with only her toddlers for company can be pretty stultifying. However much she loves those toddlers, they are not exactly uplifting company, culturally speaking. A well-equipped mind is the best defense against boredom. If a woman can read — literature not junk — or can paint, or enjoy looking at pictures; if she can make music or enjoy listening to good music; if she can cook or sew or plan a decor with artistic creativity, she is at least partially armed to face being shut-in for a few years without relapsing into a sort of intellectual deep-freeze. Women ought to be artists when it comes to home-making. Beauty is more than just a fancy trimming. It ought to surround us and our children and artistry does not just happen, it needs professional training.

Finally, I would include philosophy. This subject should not be reserved for a few high-powered intellectuals with their heads in classical clouds. The consideration of life as a whole and what to make of it and what great thinkers in the past have made of it, is for everyone. A training in clear logical thinking and some understanding of the meaning and purpose of life stands anyone in good stead in any situation. It is important for everyone and particularly so for women in view of the complexity of the life which faces them. They must be able to plan how they are going to arrange the balance of their lives, what they are going to do and when they are going to do it and how and why; not only on their own behalf but on behalf of their families as well. A philosophically trained mind is a means to acquiring the balance, detachment and judgment that these sort of decisions are going to need. Wisdom is not a terribly common attribute but some measure can be developed with proper training and its value in all areas of life can hardly be overestimated. The wisdom of all the ages is at our disposal but most of us do not take advantage of it because we are not trained and educated to do so, or even to want to do so.

Boys and girls, for the most part, like going to school together and I am not advocating segregation. But both sexes would benefit from separate classrooms and curricula. The men and women that these children are going to be will be different creatures, living different lives and facing different problems. Education would do a better job if it acknowledged this quite obvious fact and worked on this basis. Inferiority and superiority do not come into it. The sexes should be brought up each to fulfillment of their own role, each contributing what they can best achieve. To treat them as the same, to give them exactly the same education sets them in competition with each other, which, as they are not the same, is pointless, wasteful and often harmful. Since the human race is composed of men and women, it does not seem unreasonable to ask that we accept the fact and try to educate our young to be just that — men. . . and women.

The Manitoba Teacher

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Івана Процка, бувшого голови Української Православної Громади у Ватсоні, який упокоївся на 59 році свго життя, жіноче т-во ім. Лесі Українки складає 5 дол. на пресовий фонд журнала „Промінь", а родині покійного висловлює глибоке співчуття.

ЗА ЖІН. Т-ВО У ВАТСОН:
Марія Кінащук, голова **К. Сліпець,** секретар.

Марія Волосевич

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ-ГЕРОЇНІ

(Докінчення з ч. 10)

Та сталося так, як каже приказка: „В родині не без потвори, а в організації не без юди. Такий юда зрадив і Головний Повстанський Комітет. Заарештовано було 60 осіб, серед них і Віру Бабенко. Всі вони, як звичайно в ЧЕКА, були страшно тортуровані, але не зрадили більше нікого. У вересні 1921 р. всі були розстріляні. Перед розстрілом Віра розірвала на собі блюзку і вигукнула: „Негідники! Стріляйте сюди, у саме серце!"

Минає 45 літ з дня смерти цієї надзвичайної героїні.

Крім Віри БАБЕНКО занотовано ще багато дівчат-героїнь тих часів, а серед них Раїса КРАВЧЕНКО, Олена ОСАДНА — ці дівчата загинули смертю хоробрих, виконуючи розвідувальну працю для штабу Таращинського Коша Запорізької Січі, так само як і Ганя ПОНОМАРЕНКО — 17-літня дівчина-розвідниця. Плазуючи багнами в найтемніші години ночі, вона приносила відомості про рух московського війська, про кулеметні та гарматні становища, а на ворожу сторону вона переносила освідомлюючу літературу. Одного разу на світанку Ганя привела 32-х добровольців-партизан і групу дівчат-кольпортерів військової літератури. Від командування фронту Ганна ПОНОМАРЕНКО дістала особливі слова признання і заслужене звання героїні.

Марія ХАРЧЕНКО — старша жінка, була зв'язковою „всієї Великої України. Вона щодня була в дорозі, бо розвозила накази, директиви і підпільну літературу Головного Повстанського Штабу. Тяжка праця розвідниці. Її не зупиняють жодні перешкоди, бо від неї часто залежить успіх чи поразка бойової акції. Одного разу треба було доставити наказ на боєвий відтинок. Дорога була під обстрілом. Марія перебігала вулицю... коротка кулеметна черга... і на вулиці залишилась лежати жінка в калюжі крові. Вона вмерла так, як вмирали безмежно віддані ідеї визволення України українські жінки-патріотки.

Галина СИДОРЕНКО — це чинний козак з ручних кулеметом „Шоша" в руках. Дівчина відважна, холоднокровна зі здібностями командира. За її працю команда армії надал їй звання чотового.

Ольга БИТИНСЬКА, чи як її звали Гальшка, зв'язкова отамана ОРЛА — ГАЛЬЧЕВСЬКОГО, який оперував на Поділлі. Після невдалого походу Юрка ТЮТЮНИКА почалася велика нагінка і жорстока розправа над повстанцями. Аґенти ЧЕКА напали на слід Ольги ВИТИНСЬКОЇ, і її заарештували. Разом з нею були заарештовані Марія БИТИНСЬКА, Катерина БАЛИКІНА та Олександра МАРКОВА, які теж підтримували зв'язок між іншими повстанськими частинами. Влітку 1922 р. їх всіх було розстріляно в м. Вінниці. Вони загинули за волю України, але про їхню працю, тортури та смерть мало хто знає.

Ольга ПАЛІЄНКО учителька. (Молодша сестра полковника армії УНР М. Палієнка, який загинув в бою під Бродами в 1944 році в Дивізії Галичина.

В 1921 р. київське чека напало на слід двох керівних повстанських центрів Правобережної України. Тоді було заарештовано 16,000 осіб, головним чином сільської інтелігенції. Переведено було слідство і перед судом стало 625 осіб, це було на початку серпня 1921 року. Суд був закритий. Всім в'язням прочитали вирок, серед яких 165 осіб було засуджено до розстрілу, 60 звільнено за браком доказів, а решту було засуджено до ув'язнення і висилку на різні терміни.

Судова колегія дозволила дати підсудним „останнє слово" очікуючи від них сліз і просьби про помилування.

До останнього слова зголосилася висока й стрункa з рсявим волоссям гарна молода 19-літня дівчина — учителька з-під міста Сквири Ольга Палієнко. Починає тихо, а потім голосніше. Зміст приблизно такий:

— Ви засудили мене на смерть, хоч я сама ще нікого не вбила, але до бою з вами готувалась. І готувалась я не за себе, а за свій нарід, за отих бідних, обдертих селянських дітей, яких учила читати й писати рідною мовою. За кращу долю їх я пожертвувала своє життя.

— Я знала, що ви не помилуєте нас, бо так діяли тут, в Україні, ваші діди й прадіди, що криваво правили Україною.

— Ви прирекли нам смерть за те, що ми посміли боротися за волю нашого краю і думаєте нашою кров'ю погасити вогонь Української Народньої Революції? — помиляєтесь!!! — пам'ятайте, що з одної краплі нашої крови виростуть нові борці за Волю України!

— Я вмру, але на моє місце появиться сто,

ще завзятіших дочок України. Не виб'єте всіх, не задушите жаги до волі в українському народові, бо ця жага охопила всю душу народу і немає такої сили в світі, яка вбила б душу України.

— Ви мої друзі, хто не буде нині розстріляний, не забудьте цього кривавого знущання над нами. Несіть в народ нашу просьбу і кривду. Розкажіть її вашим дітям і внукам.

— А ви, кати-кроовопивці, будьте прокляті від нині і довіку!

— Хай живе Українська Народня Республіка! І піднесеним голосом заспівала: „Ще не вмерла Україна", до неї приєдналася вся заля засуджених в'язнів.

— Образ Ольги Палієнко мусить бути символом для нашої молоді.

Про Харитину ПЕКАРЧУК один з побратимів Запорожської Січі недавно писав: „Я подивляв відвагу пані Тіни. Вона була сестрою і вояком. Коли йшли в атаку на ворога, вона була спереду з рушницею в руках, а коли відступали, вона відстрілювалася в останній лаві й одночасно забирала ранених з поля бою та опікувалася ними. Для мене особисто і для побратимів, які знали пані Харитину, вона була і буде найбільшою героїнею, для якої немає слів, якими її обдарувати і вславити." Тепер пані ПЕКАРЧУК 73 роки. Вона живе в Німеччині в домі для старших. Така доля великої героїні.

Роки і обставини минають, приходять нові події, нові жертви і нові герої. В 1922 р. на теренах Галичини і Волині була заснована таємна Українська Військова Організація (в скороченні УВО). В цій організації на рівні з чоловіками працювали і жінки, працювали віддано і відважно.

Згадаймо сьогодні про долю однієї такої героїні-підпільниці, Ольги БАСАРАБ, з дому ЛЕВИЦЬКА. Народилася Ольга в священичій родині в 1889 р. Вона була вдовою по старшині австрійської армії. Коли створилася організація УВО, вона включається в її ряди і працює віддано і активно. За нею починає стежити польська поліція і в 1924 р. її викривають, заарештовують і ув'язнюють при ул. Яховича. Щоб довідатися про працю організації та її членів, польська поліція на допитах Ольги Басараб застосувала нелюдські тортури: била, викручувала пальці, припікала стопи, вставляла в вуха електричні дроти, але Ольга не зрадила нікого і не сказала жодного слова. Не під людську силу були ці муки.

Так заплатила Ольга Басараб своїм життям, серед страшних фізичних мук за свою приналежність до УВО, та зложила своє життя в жертву за Україну. Це сталося 12 лютого 1924 р.

Українські жінки оцінили героїчний чин Ольги Басараб і багато організацій носить її ім'я, та щороку згадують її „незлим тихим словом" на врочистих академіях.

А тепер гляньмо за Збруч, на Велику Україну, на її жертви, на її героїнь.

Людмила Михайлівна СТАРИЦЬКА-ЧЕРНЯХІВСЬКА, дочка видатного письменника Михайла СТАРИЦЬКОГО. Вона була найближчою приятелькою Лесі Українки. Людмила Михайлівна вспадкувала талант свого батька і написала багато драм, які майже не сходили зі сцен українських театрів. Людмила Михайлівна брала діяльну участь в українському житті та належала разом з своїм чоловіком д-ром Олександром ЧЕРНЯХІВСЬКИМ до нелеґального „Товариства Українських Поступовців". Її за активність не раз ув'язнювала царська жандармерія.

Під час відродження Української Державности вона була членом Центральної Ради і керівником театрального відділу Міністерства Народньої Освіти. На еміґрацію не виїхала, а залишилася ділити долю українського народу на рідній землі. Коли була заснована Спілка Визволення України, вона стала членом цієї організації.

Вороги не сплять, і ГЕПЕУ та польська Дефензива працювали в порозумінні. Полякам випадково вдалося довідатися про СВУ, і вони передали списки членів цієї організації до ГПУ. В наслідок цього в 1930 р. було розстріляно десятки тисяч рядового членства. А 47 найголовніших провідників організації, серед них і Старицька Черняхівська з чоловіком, були заарештовані і стали перед судом у Харкові. В залі, де відбувався процес, працювала радіовисильня, і ціла Европа могла чути перебіг суду. Ніхто з підсудних не тримався так мужньо, як Людмила Михайлівна. Вона не боронилася, як інші підсудні, а сама обвинувачувала більшовиків в насильстві над українським народом. Її засудили на 10 літ тяжкої тюрми і вивезли на далеку північ. Коли вона відбула ув'язнення і повернулася до Києва на неї чекала нова трагедія. Її єдина донька Вероніка була заарештована, тяжко покалічена і вислана. На засланні вона пропала безвісти. В 1941 р. під час наступу німців на Київ Старицька-Черняхівська була заарештована разом зі своєю сестрою Оксаною Стеценко і ліквідована.

В 1939 р. ввесь світ сколихнули нові події — Німеччина проголосила війну Польщі, Англії та Франції. Вони окупували Польщу і частину Західньо-Українських земель, а решту Галичини й Волині німці віддали більшовикам.

З першого дня вступу більшовиків на Західньо-Українські землі почалися арешти свідомого українського громадянства. Тисячі чоловіків і жінок були заарештовані, тисячі родин вивезені в степи Казахстану і сибірську тайгу. Арештованих засуджували і вивозили до найбільше холодних і суворих таборів Колими, Норільська, Ухти та інших. Чужинці з найбільшою пошаною згадують українців-в'язнів, називаючи їх героями.

В червні 1941 р. вибухає німецько-більшовицька війна. Момент багатонадійний, і тому українські організації посилають своїх членів вслід за лінію фронту на Україну, для з'єднання з рідним народом і допомоги йому в новій ситуації.

Разом з чоловіками пішли й жінки, до них належать Олена ШОВГЕНІВ-ТЕЛІГА і Харитя КОНОНЕНКО. О. ТЕЛІГА — це поет і борець української революції. Кожен її вірш торкає патріотичної струни і кличе до боротьби за українську ідею. Вона працює і приймає участь в літературному житті. Був час, коли вона дорікала батькові, що той нічого не сказав їй про Україну, а батько відповів: „Тут Україну кожен носить в своєму серці. Ти її знайдеш сама. Ти її будеш любити, бо вона буде твоя". Пройшов короткий час, і тепер вона зрозуміла, що Україна це не є тільки земля, а це нарід і це є нація. Олена знайшла Україну. З початком німецько-польської війни українські підпільні організації поширили й активізували свою діяльність. Олена ТЕЛІГА вступила до Організації Українських Націоналістів і працює в культурній ділянці, а пізніше як головна зв'язкова. Спочатку підпільники не мали довір'я до елеґантної пані, але згодом переконалися, що вона є „кров від крови воюючої України" і вона є свідомою своїх національних обов'язків. Так здійснилася її мрія: вона стала в передові лави борців за державність.

З початком війни Олена ТЕЛІГА вирушила в дорогу до Києва, щоб злитися в одне зі своїм народом. У Києві її обирають головою Спілки Письменників, і вона із запалом береться до організаційної праці та ред. журнала „Смолоскип". Але в Спілку пролізли й провокатори, які доносили в Ґестапо про діяльність її членів. Життя Олени ніколи не було спокійним, вона горіла запалом боротьби за майбутнє:

„Бо серед співу неспокійних днів,
Повз таємничі і вабливі двері
Я йду на клич задимлених вогнів,
На наш похмурий і прекрасний беріг".

Олена вміла гарно жити і знала, що вони зуміє велично вмерти:

„І в павутині перехресних барв
Я палко мрію до самого рання,
Щоб Бог зіслав мені найбільший дар
Гарячу смерть, не зимне умирання".

І ось 9 лютого 1942 року Ґестапо зробило засідку в помешканні Спілки Письменників і заарештувало всіх, хто туди з'явився. Серед заарештованих був і її чоловік Михайло, який приїхав до Києва пізніше. Олену остерігали, щоб вона не йшла до Спілки, але вона відповіла: „На мене чекають люди, а коли мене заарештують і я загину, то знайте, що я сповнила свій обов'язок до кінця і скажіть про це іншим". Через кілька днів їх розстріляли німці, а в одній з камер залишився напис: „Тут сиділа і звідси йде на розстріл Олена ТЕЛІГА". Так пройшла вона свій земний шлях через сонце, втіхи і темінь тяжких страждань, залишаючи по собі славу героїні.

Харитя КОНОНЕНКО, синьоока дівчина з Полтавщини. Я пам'ятаю її з Києва гімназисткою. В 1918 р. вона залишила Київ і полинула в світ разом зі своєю тіткою письменницею О'Конор-ВІЛІНСЬКОЮ й чоловіком, інж. Олександром Вілінським, якого Уряд УНР призначив послом до Швайцарії. Коли уряд УНР перейшов в екзиль і посольства були ліквідовані, з Швайцарії вони переїхали до Німеччини, а згодом до Чехії. То були тяжкі часи для Харити, бо без матеріяльних засобів доводилося шукати працю й здобувати освіту. Була вона і в Канаді, де вона була настоятелькою дівочої бурси при Інституті Петра Могили в Саскатуні. Повернувшись з Канади до Праги, вона далі вчиться і здобуває докторат економічних наук. Коли німці зайняли частину українських земель, Харитя була делеґована Українським Центральним Комітетом в Кракові до Підляшшя та Холмщини для Організаційної праці. А в 1942 р. я зустріла Харитю в м. Рівному на Волині, де вона була головою Суспільної Опіки. Це була її офіційна праця. До її кімнати в Суспільній Опіці приходили ніби за допомогою зв'язкові Волинської УПА. Тут секретаркою працювала молода студентка Тамара Мартинюк, яка разом зі своєю матір'ю Анною роз'їжджала між повстанськими постоями і була зв'язковою. Пані Хари-

тя ходила до німців і прохала для населення харчів і медикаментів, якими вона — справді постачал УПА. Їх було викрито й заарештовано. У в'язниці молоденьку Тамару били до непритомности, щоб дізнатися про УПА та зв'язкових, але ніхто нічого не зрадив. Харитя мала таку велику силу духа, що вона підтримувала й інших в'язнів. Разом з нею в камері були Софія СТЕПАНЮК та Марія ЛАНТУХ, яка тепер живе в Торонто. Останні слова Хариті до своїх співмешканок по камері були такі: „розкажіть українцям, як нас тут мордують і нищать. Коли ж ми загинемо, то дайте знати, щоб за нас помстилися". Людська доля не однакова — Харитю КОНОНЕНКО, Анну і Тамару МАРТИНЮК було розстріляно і спалено 15 жовтня 1943 р. в Рівно на Волині. С. Степанюк і М. Лантух вивезено до концентраційних таборів, але щастя їм усміхнулося і в дорозі їм вдалось втекти.

В УПА працювало так багато жінок, як в неодній іншій боєвій формації. Повстанцям помагали хто чим міг. Найчастіше це були зв'язкові, лікарки, сестри жалібниці та обслуга кухні. Нам не всі імена відомі, бо одні з них загинули смертю хоробрих, а їхні родини перебувають зараз на рідних землях, а часом ще і на засланні, деяких з цих жінок-героїнь було теж вислано і доля їх не відома. Тому ми можемо згадати тільки кількох з них: Марію ГНАТІВ, Любу СТЕПАНЮК, Ольгу ТЕТЕРЯ-ПТУШИНСЬКУ, Ольгу ПЕТЛЯР, Галину КРОТЮК, Олену МОСТОВИЧ, Віру КОЗЛОВСЬКУ, на Кремянеччині Олександру ПІДГІНСЬКУ з донькою в Ковелі та багато-багато інших.

Згадаймо нарешті тих 500 героїнь КІТЕРИ, імена яких знає тільки Бог. Вони безстрашно пішли проти танків, і всі загинули, щоб героїчним вчинком виявити бунт проти насильства.

Складімо глибокий поклін перед тінями лицарів-мучениць, що поклали своє життя за кращу долю українського народу. Ці героїні здебільшого залишаться невідомими вояками. Вклонімося тим героїням-матерям, які мужньо своєю волею благословляли синів і дочок на боротьбу з ворогом. Згадаймо і про тих, що залишилися живими і непомітно покидають нас, може, без належної уваги до себе з нашого боку.

Будьмо сповнені віри в перемогу правди. Вірьмо, що Україна, яка принесла такі великі жертви, таки буде вільною і ні від кого незалежною державою!

На нев'янучий вінок бл. п. Матвія Гаврисишина, який упокоївся в понеділок, 2 жовтня 1967 року, складає 10 дол. на журнал „Промінь" Манітобська Провінціяльна Екзекутива Союзу Українок.

За пров. екзекутиву Анаст. Сарчук, Вінніпеґ.

——x——

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Матвія Гаврисишина, жіноче т-во ім. Лесі Українки при Катедрі Пресв. Тройці у Вінніпезі складає 5 дол. на журнал „Промінь".

За відділ, Галина Богонос, секр., Вінніпеґ.

——x——

З висловом глибокого співчуття моїй дорогій товаришці Теодорі по утраті батька, бл. п. М. Гаврисишина складаю на невянучий вінок в його память в користь журнала „Промінь" 5 дол.

Анна Фігус, Торонто.

——x——

На нев'янучий вінок бл. п. Матвія Гаврисишина складаю 5 дол. на журнал „Промінь". Висловлюю співчуття моїй приятельці Теодорі по утраті батька та іншим членам родини.

Марія Симчич, Вінніпеґ.

——x——

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. М. Гаврисишина, складаю на пресовий фонд журнала „Промінь" 5 дол. Родині і близьким висловлюємо співчуття.

Андрій і Ангелина Павлики, Вінніпеґ.

——x——

На нев'янучий вінок б пам'ять М. Гаврисишина, який упокоївся 2 жовтня 1967 року складаємо 5 дол. на журнал „Промінь". Доньці Теодорі та іншій родині Покійного висловлюємо співчуття.

Марія та Іван Юркови, Вінніпеґ.

——x——

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Матвія Гаврисишина складаємо в користь журнала „Промінь" 5 дол. Родині Покійного висловлюємо співчуття.

Василь і Анастасія Сарчуки, Вінніпеґ.

——x——

На нев'янучий вінок із свіжих квітів в пам'ять пок. М. Гаврисишина складаю 5 дол. на журнал „Промінь".

Наталя Когуська, Вінніпеґ.

——x——

На нев'янучий вінок на свіжу могилу мого дорогого брата Юрка Сиротюка, який упокоївся 24-го серпня 1967 р. у Доккап, Б. К., складаю на пресовий фонд журнала „Промінь" 5 дол.

Анна Ферлей, Ванкувер.

——x——

Замість квітів на свіжу могилу моєї дорогої дружини, бл. п. Євгенії Паланиця, яка упокоїлась в Детройтському госпиталі 19 серпня 1967 року, складаю на журнал „Промінь", якого пильною читачкою була Покійна, 5 дол.

Петро Паланиця, Детройт.

——x——

На свіжу могилу замість квітів нашої дорогої членки бл. п. Емілії Плавюк, яка упокоїлась 20 серпня ц. р. в Едмонтоні складаю на пресовий фонд журнала „Промінь" 5 дол. Родині Покійної висловлюю глибоке співчуття по утраті матері і бабуні.

Параня Саламандик, Едмонтон.

ДИТЯЧІ САДКИ СТАЛИ ПОТРЕБОЮ НАШОГО ЖИТТЯ

Доповідь, яку виголосила Стефанія Магус, референтка Дитячих Садків, на з'їзді Союзу Українок Канади в Торонті в липні 1967 р.

Доля присудила українцям розсіятися по світі. В кожній країні свого поселення українці докладають якнайбільше старань зберігати свої національні форми життя та передавати своїм дітям рідну мову й українського духа. І ми в Канаді маємо ті самі завдання. Ми хочемо, щоб наше життя не переривалося, тому стараємося, щоб наше молоде покоління було справді українське духом.

На жаль, в останніх кількох роках дійсність показує, що ми молодь тратимо. Велике число українських дітей, навіть з дуже поважних родин, вже не знає рідної мови. А без рідної мови ми підтинаємо корінь нашого життя. Бо рідна мова це найважніша підстава нашого існування, це живий зв'язок з українським народом, з його культурою, з його історією, з його душею.

Діти не винуваті, що рідної мови не знають. Бо ж не діти рішають, якою мовою вони мають говорити ще від раннього дитинства, і не вони рішають на якій мові вони мають виростати. Мусимо сказати собі правду в очі, що винні батько і мати, а особливо мати, бо дитина знаходиться під її опікою.

Ми привикли спихати вину за втрату рідної мови на тутешні канадійські обставини, де чужа культура і чужа мова втискаються в наше життя. Це правда, що обставини не такі, як ми хотіли б. Але ж бо ті самі обставини діють для всіх, а проте в одних родинах діти прекрасно володіють українською мовою, а в інших рідного слова не знають. Значить, не обставини винуваті, а батько й мати.

Саме затрата рідної мови серед молодого покоління зробила потребу закладати дитячі садки для дітей передшкільного віку, щоб допомогти родинам закріпити рідну мову, нім діти підуть до школи. Там, де є садки, вони показалися дуже корисним впливовим чинником у вихованні дітей. І тому нам треба скерувати якнайбільше уваги на садки. Ніяка інша громадська праця не є такою важною, як садки.

Яку ж користь приносять садки?

Треба взяти до уваги, що найважніший період, в якому дитина міцніє розумом, проявляє цікавість, ставить питання, засвоює собі нові слова і нові вислови, є від третього до шостого року. В тому віці дитина починає цікавитися всім, що навколо неї діється. Вона схоплює мову дуже скоро, наслідує мову старших і навіть присвоює собі цілком незрозумілі їй слова.

В ранньому віці мозок дитини м'який, податливий і наче губка втягає в себе те, що чує щоденно довкола себе. І так мова записується в мозку. З новіших поглядів психологів знаємо, що дитина може відразу вчитися кілька мов і кожна з них затримається на ціле життя. Мови не помішаються. Саме це нам треба знати і використати цей ранній період дитинства, щоб передати дитині рідне слово.

В садку дитина знаходиться в гурті своїх ровесників, а це має свій корисний вплив, бо заставляє дитину виявляти себе, спонукує наслідувати інших. В садку діти вчаться легких віршиків, пісень, слухають казок, переповідають їх своїми словами, беруть участь у співаних забавах і драматизаціях казок. Діти все це люблять, захоплюються ним і все радо сприймають. Не кожний дім може це дітям дати. Зокрема пісеньки і вірші дітям подобаються через їх ритм і рим. Вони їх запам'ятують, і так вони вчаться рідної мови. А до того в гурті ровесників діти звикають до послуху, до дисципліни, виробляють почуття обов'язку і вчаться пошанувати працю інших дітей. Це виробляє в них добрі прикмети характеру.

Але треба знати, що садок не може виконати чуда без повної кооперації батьків, зокрема матері. Якщо батько й мати легковажать рідною мовою і в їх родині панує мова не-українська, то їх діти не скористають багато з садка. Садок відбувається раз або два або три рази на тиждень по пів дня. Хоч би садівничка як старалася, то за такий короткий час вона не може перемінити дитини і закріпити в ній рідну мову. Тому для добра дитини мама мусить доглянути, щоб розмовною мовою в родині була своя рідна мова. Садок не може заступити дому, а може тільки доповнити виховні старання матері. Тому потрібна повна кооперація матерів з роботою садівнички.

Хто ж має садком зайнятися, ним опікуватися, фінансувати і його провадити?

Мама опікується дитиною. Отже цілком природно жіноча організація повинна взяти на себе ініціятиву зорганізування садка і повинна

ним опікуватися та фінансувати. Але це так само залежить і від місцевих обставин. Якщо нема жіночого товариства або воно заслабе, ініціятиву може дати церковна управа, або і навіть гурток матерів. Підручники для садків маємо.

Може найбільша трудність лежить у тому, що не всюди є кваліфіковані садівнички, бо успіх залежить багато від садівнички. Садком повинна провадити фахова вчителька, яка має досвід з дітьми і знання з педагогії та психології. В багатьох місцевостях є бувші вчительки, що могли б перебрати на себе обов'язки садівнички. Якщо нема вчительки, то її місце могла б заступити освічена жінка, що любить дітей і має охоту та добру волю бути виховницею в садку.

Тому, що садки є такою великою і пекучою справою нашого життя, нам треба навіть подумати над тим, щоб підготовляти садівничок спеціяльними курсами з відповідною і добре обдуманою програмою. Бо звідки маємо набрати садівничок? Мусимо самі їх підготовляти.

Провінційна Екзекутива Союзу Українок Канади на Саскачеван відбула цього року дуже успішний семінар для вчителів рідних шкіл. Це для нас добрий приклад. Подібний курс або семінар дуже потрібний і дуже на часі для підготування садівничок до виховної праці в садку. Над цим нам треба цілком серйозно подумати і взятися до праці заряджувати такі курси в більших містах у тих провінціях, де є багато українців.

Відділи Союзу Українок Канади зробили б велику роботу, якщо б взяли собі до серця справу садків. Сьогодні існують тільки в більших містах, а вони потрібні так само і в менших містечках. Якщо хочемо зберегти молоде покоління для українства і забезпечити наше майбутнє, то не можемо занедбувати ранніх літ наших дітей. Родинний дім, садок і рідна школа — це три чинники, від яких залежить, чи наші діти будуть виховані в рідним дусі, щоб забезпечити нам наше майбутнє. Народна приповідка каже — „Хто здобуде душу дитини — здобуде майбутнє".

Моя доповідь не була б повною і закінченою, якщо б я не порушила одної основної проблеми, від якої залежить успіх садочків, а ця проблема відноситься до самих матерів, діти яких вчащають до садка і навіть до рідної школи або ще будуть вчащати. Над цею проблемою мусимо застановитися і обговорити її та винести певні пляни чи рішення на сім з'їзді.

Отже проблема така: як маємо вплинути на матерів, щоб вони говорили вдома до своїх дітей українською мовою і піддержали старання садка.

Маємо дві категорії матерів:

1. Ті, що добре знають українську мову і вміють читати і писати, але вдома української мови не вживають, або рідко її вживають.

2. Ті, що слабо знають українську мову і не вміють читати й писати по українськи і в їх домі української мови не чути.

Я пропоную, щоб при жіночих товариствах зорганізувати окремі гуртки матерів і відбувати з ними сходини з відповідною програмою, або влаштовувати для них курси чи семінарі, які їх освідомляли б і давали поради в справі збереження рідної мови в родинах. Над цею справою треба нам застановитися і обговорити на цій сесії.

З ПРИВІТОМ НА ДЕНЬ УРОДИН

Бюкенон, Саск.

Дня 25-го липня ц. р. членки жіночого товариства ім. Лесі Українки в Бюкенон. Саск. зійшлися до дому пані Марії Вилсон, щоб разом з нею спільно відсвяткувати день її уродин з нагоди 77 літ життя. Пані Вилсон, хоч вже й старша віком, однак завжди молода душею. Вона є активною членкою жіночого т-ва і все помагає в громадській праці, оскільки її здоров'я дозволяє.

Цього року за ініціятивою пані Вилсон жіноче т-во постаралось вишити нові обруси до церкви. Пані Вилсон вибрала взір, вигаптувала чудову мережку і вишила накриття на казальницю та проскомедію.

Членки товариства вишивали інші обруси. І оце був наш проект на 1967 рік. Тепер наша церква пишається всіма новими вишивками. За цю велику послугу наше членство вдячне пані Вилсон.

Членки т-ва, оцінюючи працю пані Вилсон, приносять їй у скромний подарунок — передплату на наш журнал „Промінь" і здоровлять її з днем уродин. Кріпкого здоров'я і на многая літа.

Ю. Талпаш.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

ОЙ НА ГОРІ ВІТЕР

Ой на горі вітер,
А в долині тихо.
У маленької Килини
Трапилося лихо.
Із хлоп'ятами ходило
По гриби дівчатко,
Десь відбилось в темнім лісі
Її собачатко.
І шукали,
І гукали,
По стежках блукали,
Загубилося нещасне,
Як у воду впало...
Ось і дома вже Килинка,
Їде сумна до хати.
А собачка стриб від миски:
— Довго ж тебе ждати!

В. Ладижець

ПРО ТЕ, ЯК МАНЯ В ГОСТІ ХОДИЛА

Щодня ходила Маня до дитячого садка, з кожним днем він все дужче й дужче їй подобався. І з Наталкою вони дуже подружили. І от вихідного дня зібралася дівчинка Маня в гості до Наталки. А погода цього дня була дуже погана: і сніг падав, і дощ, і вітер свистів. Але Маня на погоду не звертала уваги. Ще ранком вона сказала:

— Півнику, кіточко Ниточко, ми сьогодні у гості підемо.

Півник та Ниточка не зрозуміли, що вона їм каже, але вигляд такий зробили, ніби зрозуміли. Півник навіть погавкав трохи, а Ниточка нявкнула тричі, ніби хотіла сказати: „Так, знаю, підемо". Але ж Півник взагалі гавкати любив. Він завжди гавкав, коли треба і коли не треба. А те, що Ниточка нявкнула тричі, так це вона, мабуть, пити схотіла. А може вони й зрозуміли, що в гості підуть. Хто їх знає!

Пішла Маня до мами і каже:

— Мамо, мамо, скоро ти мене в гості до Наталки поведеш?

— Маню, — каже мама, — я навіть і не знаю, як ми підемо. Дивись, яка погода погана. То сніг іде, то дощ. В таку погоду добрий господар собаку не вижене.

— Ну так що ж, — сказала Маня, — а ми тепліше одягнемося, Ниточку я у хустку загорну, а в Півника шерсть

тепла, він і так добіжить. Ходімо, мамо. Мамо, ходімо! Мамо, яка ти! Мамо, адже ти обіцяла!..

— Ні, ні, і не прохай, будь ласка! — розгнівалася мама. — Коли погода не покращає, нікуди не підемо, будемо вдома сидіти.

Тут Маня образилася і заплакала. Пішла в куток і сіла на підлогу. Сидить у кутку й плаче. „Бідна я, — думає про себе Маня. — Бідна я дівчинка! Коли б я була мамою, я б завжди своїх дітей відпускала, куди їм схочеться".

Потім каже вона мамі з кутка:

— Чому це хлопчикам усе можна? Чому Миколки зранку дома немає? І тата немає, а мені так нічого не можна.

— Миколка старший за тебе, — відповіла мама, — у нього здоров'я міцніше. А тато не хлопчак — він дорослий, він льотчик. Він до всякої погоди звик.

— Я знаю, що льотчик, — відповідає Маня, а сама плаче. — Я теж хочу до всякої погоди звикнути!

І раптом задзвонив телефон. Мама зняла трубку:

— Я слухаю. Вам кого? — А потім поклала трубку на стіл і каже: — Замість того щоб плакати, іди краще до телефону.

Підійшла Маня до телефону, а сама плаче, ніяк зупинитися не може.

— Я слухаю, — каже вона в трубку. — Я плачу й слухаю. Хто мене питає?

— Маню, це ти? — каже голос у трубці. — Добрий день! Це я, Наталка. Коли ти до мене прийдеш? Чому ти плачеш?

— Ох, — сказала Маня, — коли я тобі скажу, чому я плачу, ти й сама заплачеш. Мене мама до тебе в гості не пускає.

— Чому не пускає? — питає Наталка сумним голосом і сама мало не плаче. — Як же це так? А моя мама пиріжки на обід пече і крем вершковий робить.

— Так, — сказала Маня в трубку. — Просто так не пускає. Вона каже, що погода погана і що коли погода не покращає, так вона мене й не пустить. Що ж нам робити?

— Давай ось що зробимо, —

відповідає Наталка. — Ти сідай у себе коло вікна, а я сяду в себе коло вікна, й будемо дивитися на погоду. А як тільки вона на моїй і на твоїй вулиці трохи покращає, тоді подзвонимо одна одній по телефону. Добре?

— Добре, — зідхнула Маня і повісила трубку.

Потім сіла вона на стілець коло вікна, а Півник та Ниточка посідали на підвіконня. Посадила Маня на коліна ляльку Лизавету, почала дивитися у вікно і пісеньку співати:

Сніг, сніг, ти не падай,
Дощик, дощик, перестань.
Сонечко, мене порадуй,
У віконце швидше глянь.

О. Введенський

Олесь Нікитенко

УЧЕНИЙ ГОРОБЕЦЬ

Крізь відчинену кватирку до першої кляси залетів горобець.

— Пташка прилетіла! Горобчик! — хором закричали діти.

Горобець дуже злякався того крику, давай метатися по кімнаті.

— Діти, тихо, — сказала вчителька.

Діти заспокоїлися, почали щось писати в зошитах. Горобець теж заспокоївся. Посидів на дошці, дзьобнув крейду й перелетів на лутку. А там стояла чорнильниця. Горобчик заглянув усередину, вмокнув у чорнило дзьоб.

Продзвенів дзвінок.

— Горобчик! Горобчик! — загаласували діти.

Переполошений горобець покружляв по кімнаті, знайшов відчинену кватирку, вилетів надвір і сів на дах.

— Чив-чирик! — весело чивкнув він і давай хвастатись: — Чив-чирик! А я учений горобець! Я в першій клясі учився! Чив-чирик!

— Тінь-тінь! Ців-цвірінь! Дуже цікаво! — запищала синичка. — Дивіться, птахи, наш горобець у першій клясі учиться!

— Кар-кар! Він справді вчений! У нього навіть дзьоб у чорнилі, — сказав поважний ворон.

Скоро коло горобчика зібралися всі пташки. Дуже їм хотілося подивитися на вченого горобця, а той не переставав кричати і хвалитися:

— Чив-чирик! Я учений горобець! Я в школі вчуся!

Пташкам набридло слухати базіку і хвалька. Вони полетіли геть, кожна у своїх справах.

Горобчик і не помітив, що його вже ніхто не слухає. Запишавшись та надувшись, він сидів на даху та все хвалився:

— Чив-чирик! Я в першій клясі вчуся!..

А тут до горобчика несподівано підкрався великий сірий котяра і хап його за хвіст. Горобчик пискнув, рвонувся щосили і полетів, а його хвіст залишився в котячих зубах. Кіт тільки облизався, а безхвостий горобець сів на гілку яблуні.

— Пінь-пінь! Ців-цвірінь! Гляньте, птахи, цьому хвалькові кіт хвоста видер, — засміялася синичка.

— Кар-кар! — підтвердив ворон.

Дуже соромно зробилося горобцеві. Він пурхнув у своє гніздо і три дні не показував замурзаного в чорнило дзоба.

Переклад з білоруської.

НЕ ДІВЧИНКА, А КВІТКА

У нашої Наталі
Мальовані коралі,
Червоні черевики,
Мережані кісники,
Хустиночка-лелітка, —
Не дівчинка, а квітка.

О. Журлива

—x—

СОНЕЧКО ЛИШАЄТЬСЯ

Біля сонечка, вгорі,
плавала хмаринка.
Проти сонечка, в дворі,
бавилась Яринка.

Враз хмаринка біла
сонечко закрила.
І Яринка засмутилась,
губоньки скривила...

Не журись, Яринко,
не навік хмаринка.
Хмарка розпливається,
сонечко лишається.

Г. Бойко.

ЗАГАДКА

Глянь, аж ось летить та виє.
Сіло близько, землю риє.
Чорне тіло, чорний вус, —
Ніби справжній сажотрус.
(Жук)

Д.

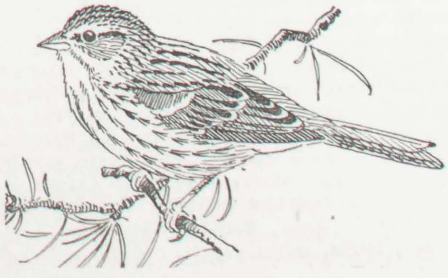

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

КАДВОРТ, САСК.
Відділ ім. кн. Ольги

Річні збори відділу відбулись 6-го грудня 1966 р. в церковній залі. Присутніх було 20 членок. Збори відкрила голова т-ва пані Ґеня Тріщук. Предсідницею була пані Наталка Котелко, а секретаркою пані Маруся Іванишин. Звіти з діяльности здавали членки заряду. Голова подякувала членкам за співпрацю.

Впродовж року т-во відбуло 10 місячних зборів. Членки улаштували три випродажі печива, приготовили спільне свячене, храм, устроїли прийняття з обідом для Всеч. о. і добр. Славченків, базар де видавали обід і вечерю, приготовили два похоронних обіди, 2 пирогові пущення, видали одну весільну вечерю і один бенкет. Старанням т-ва висвітлено фільму про охорону здоровя і членки подали перекуску. Також видали дві інші перекуски. Заходами т-ва відбувся концерт на День Матері, членки робили квіти і видали перекуску. Т-во купило морозильник до парафіяльної хати у Вкав, дало поміч дитячій норсі і вислало дві делегатки на з'їзд до Саскатуну. Наше т-во улаштувало для дітей української і недільної школи в Зеленім Гаю перекуску при ватрі. В українській школі в нас навчають два учителі — п. Б. Дяків і пані Костюк, а в недільній — Всеч. о. Славченко і пані Костюк.

Т-во вітало в себе голову Союзу Українок Канади пані А. Токарик з промовою; з нею приїхали були дві членки-гості з Мічам, а наші дві членки поїхали з нею до Ст. Джуліен. Цього року т-во видало $1,734.61 на вилагодження церковної залі.

Фінансовий звіт: з року 1965 осталось в касі $934.65, приходи в 1966 р. — $1,285.02, розходи — $2,109.64, осталось в касі $110.03.

Заряд т-ва на 1967 р.: голова — Ґеня Тріщук. Заст. голови — Марія Прамчук, секретарка — Леся Дяків. Заст. секретарки — Савеля Ґриба, касієрка, Анна Метрополит. Контрольна комісія — Катерина Гутник, Агата Тріщук, Анеля Коваленко. Референтка журнала — Ґеня Тріщук. Комітет добродійної праці — Настя Івасюк, Анна Тріщук, Ґеня Тріщук. Референтка архіву — Анна Василик.

Савеля Ґриба, секретарка.

ШІГО, САСК.
Відділ ім. Ольги Кобилянської

Річні збори нашого відділу відбулись 7-го грудня 1966 р. в залі Українського Народного Дому при участі 15 членок. Збори відкрила голова т-ва пані Ґ. Клевчук молитвою і подякувала членкам за їх співпраці. Предсідницею зборів була пані К. Рудей, а секретаркою пані А. Парнета. Звіти діяльности т-ва здавали членки Заряду. Касієрка здала фінансовий звіт:

З року 1965-го осталось було в касі $380.34, приходи в 1966 р. — $1,015.63, розходи $723.36, в касі осталось $672.29.

Протягом року наш відділ відбув 10 місячних зборів, сповнив свій бюджет до централі Союзу Українок Канади. Т-во зложило пожертву на Книжку „Історія Українців Канади" та жертвувало на ріжні місцеві потреби. Членки т-ва приготовили храмовий обід, поминальний обід і похоронну перекуску. Влаштували два базарі, на яких подавали перекуску, один базар спільно з членами церковної громади. Для двох членок з нагоди — одній 25-літнього ювілею і другій 50-ліття подружжя обдарували подарунками. Вшанували подарунком добр. Лесю Удод, яка виїхала з нашої місцевости.

Членки прикрасили кухню при Народнім Домі, вложили нову пластинкову стелю та накрили карпетом підлогу. Спільно з членами церковної громади улаштували 8 бінго. Купили потрібну скількість ріжного посуду до кухні, як до церковної залі, то так і до Народного Дому.

В нас відбувається недільна школа, в якій навчають членки — пані Рудей, пані Кучерева і пані Клевчук. За їх старанням було улаштовано свято День Матері концертом, в якім брали участь учні недільної школи.

Комітет відвідує хворих, т-во посилає квіти і картки побажання хворим у шпиталі.

Заряд т-ва на 1967 рік: голова — К. Рудей, уступивша голова — Г. Клевчук, заступниця — К. Коропатніцька, касієрка — Марія Кирилюк, секр. — А. Парнета, заст. — М. Кирилюк. Контр. комісія — Всеч. о. і добр. Ґреділь. Старші сестри — пані Стадник, пані Старенькі і пані Стренджинатик.

А. Парнета, секр.

БРЕНДОН, МАНІТОБА
Відділ імені Лесі Українки

Річні збори т-ва відбулися 27 листопада 1966 року в Народнім Домі. Збори відкрида голова т-ва пані Стефанія Шурко. Молитву перед зборами провів Всеч. о. Столярчук. Предсідницею зборів була Юліяна Бурачок, секретарювала Стефанія Павлишин. Членки заряду здавали звіти діяльности т-ва за минулий рік. Т-во начисляє 15 членок.

За рік т-во відбуло 9 місячних зборів. Членки приготовляли громадські обіди, спільну Різдвяну вечерю, весняний чай та продаж домашнього печива і ручного вишиття, улаштували свято День Матері. Членки помагають церковному зарядові в базарах.

Фінансовий звіт: Приходи в 1966 р. — $894.86, розходи — $642.41, в касі осталося — 257.86.

Заряд т-ва на 1967 рік: Стефанія Шурко — голова, Параня Бойчук — заступниця голови, Стефанія Павлишин — секретарка, Анна Дудар — касієрка. Комітет відвідування хворих — пані Макух, Ґеня Бюґа і Соня Карашевська. Господиня — Юліяна Бурачок. Старша сестриця — Марія Костецька.

С. Павлишин, секр.

КАДЕТ — ЕЙЛШЕМ
Відділ ім. Олени Пчілки

Річні збори відділу відбулися 4-го грудня у Народньому Домі ім. Івана Франка. Збори відкрила голова — Анасія Дудей молитвою. Предсідницею зборів була Анісія Рудей, секретаркою — Анна Н. Козунь. Звіт діяльности і фінансовий здала — Анна Н. Козунь.

Впродвож року членки відбули спільний святочний обід, День Матері, церковний річний празник і осінній бенкет та курячу вечерю.

Приходи у 1966 році — $831.97, розходи — $152.67, в касі осталося — $679.30.

Заряд т-ва на 1967 рік: Анастасія Рудей — голова, Оля Козунь — заступниця голови, Анна Н. Козунь — секретарка, Варвара Козунь — касієрка. Контрольна комісія. Йогана Звоздецька, Зеновія Звоздецька. Господині — Марія Козунь, Варвара Козунь, Василина Звоздецька. Сестриці до церкви, Анна А. Козунь і Марія Романиця.

Анна Н. Козунь, секр.

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

ВІТАЄМО З ДНЕМ УРОДИН
Бюкенон, Саск.

Ввечорі, 3-го серпня ц. р. членки жіночого товариства ім. Лесі Українки в Бюкенон зійшлись в домі пані Д. Кінащук, щоб вшанувати її у день її народження.

Тому, що дім пані Кінащук завжди був дуже гостинний. всі ми тут почувались дуже свобідно і при веселій товариській гутірці провели дуже гарний, сповнений гумору, вечір.

Пані Кінащук, це наша довголітня членка. Вона завжди активною і примірною українкою. Працює вона і при церкві і при Народнім Домі і коли до неї хто звернеться. ніколи не відмовить помогти в добрім ділі. Пані Кінащук прекрасно вишиває, і не раз наші базарі пишаються її вишивками. Цього року пані Кінащук вишила до церкви два обруси.

Таким людям належить честь і похвала. Пані Кінащук дай Боже щастя, здоровя і многих літ прожити. З цього вечорка $12.00, згідно з бажанням переслано на журнал „Промінь", з того заплачено однорічну передплату до госпиталю в Кенорі, Саск.

Ю. Талпаш, секр.

ВИСТАВКА РУЧНИХ РОБІТ І ПОКАЗ МОДИ
Торонто

Заходом членок відділу СУК ім. Св. Княгині Ольги при 404 Батурст, Торонто, Онт. Влаштовано виставку українських вишивок, кераміки, писанок та показ моди, 4-го червня 1967 р. Членки надзвичайно гарно прикрасили приміщення, ось в такому багатстві краси, в присутності гостей та членок, місто-голова пані Марія Божик відкрила виставку, вітаючи щиро всіх присутніх. Дальше доручено вести програмою пані В. Лавринюк. Попрошено голову відділу СУК Тризуб в Торонто, панну С. Олійник, яка представила нашу дорогу доповідачку, голову Східньої Провінціяльної Екзекутиви пані Анну Євчук. Показом моди проводила пані Марія Квас. Присутні мали нагоду побачити моделювання вишиваного одягу приміненого в модерному стилі. Концертова частина також пройшла успішно, тріо: пані Надія Гаврилюк, пані Клавдія Матвіїв і пані Валентина Лавринюк, проспівали три пісні: „Ой вербиченько", „Білі каштани", „Ішов козак вечерком", акомпаньювала на піяніно пані Антоніна Ярошевич. Дві українських жартівливих пісні виконав артист Григорій Ярошевич. Виставка закінчилась чайним прийняттям, якого приготуванням зайнялась пані Діна Гетманчук при помочі членок. Всім тим, хто тільки причинився до тієї виставки, складається щиру поряку.

Валентина Лавринюк,
кореспондент. секретарка.

25-ЛІТТЯ ПОДРУЖЖЯ
п-ва Євдокії і Петра Чайковських у Давфині, Ман.

В суботу, 29-го липня 1067 року, була велика несподіванка для п-ва П. Є. Чайковських в Давфині, Ман., де всі друзі та знайомі зібрались в Нродним Домі, щоб відзначити 25-ліття їх подружжя.

Урочистість ювілею почалась в церкві св. Юрія, де парох о. М. Олесюк зустрів ювілят і відслужив чин подяки Господу Богу в 25-ліття подружжя при гарному співі Давфинського церковного хору під керівництвом пані Галини Гендерсон, що зворушив ювілят до сліз. В привітальному слові в храмі о. М. Олесюк вітав сердечно ювілят, бажаючи їм щастя, кріпкого здоров'я, доброго успіху в житті, та плодотворчої їх діяльности в громаді на будуче, так як ювілята працювали в минулому. Многоліттям хору закінчено в храмі.

При вході, в гарно прибрану залю, всі присутні й оркестра зустріли ювілят, а донечка Петруся вчепила корсаж мамі й квітку для тата. Слідувала вечеря, яку поблагословив парох.

По вечері програму в честь ювілят відкрив господар пан Р. Царук, привітавши ювілят від всіх присутніх, та подякував панству Дмитрові й Емілії Керелюкам та панству Дмитрові й Анелі Шмильським за добру співпрацю в ініціятивному комітеті ювілею. З черги слідували привіти: від Союзу Українок Канади привітала Ювілят пані Марія Андрейчук — голова відділу в Давфині. Від Народнього Дому пан Йосиф Ситник, від громади Української Православної Церкви св. Юрія — пан Григорій Клапоущак, від старшого відділу СУМК вітала Ювілят панна Єлисавета Павлюк. Всі привіти були щирі, які висловлювали вдячність за їх працю в церкві, хорі та світських організаціях, а найбільша дяка їм від молоді, де обоє ювілята посвячують так багато свого дорогого часу, щоб допомогти їй у вихованні. З черги промовляла пані Юстина Маловська, яка згадала молоді роки ювілятки ще з Косова Євдоні Паламар, тепер пані Чайковської і висловила щире признання за її працю в громаді й з молоддю. Щире та привітне слово в честь ювілят висловила пані Галина Гендерсон як щира приятелька, радіючи з цієї урочистости 25-ліття подружжя своїх найближчих, та в правдивому світлі представила їх трудолюбивість та вміння розпоряджати своїм часом для церковно-громадської праці та праці з сумківцями. З Вінніпегу промовляв пан Петро Ковтун вітаючи ювілят, та згадав, що дім Євдокії Паламар-Чайковської на Косові був гостинним домом. Одинока донечка Петруся Чайковська щиро вітала своїх родичів в цей їх радісний день 25-ліття подружжя, та дякувала їм за їх опіку в дитинстві й тепер, де вона вчиться на норсу в Вінніпезі у Вікторія шпиталі. Вітали щиро ювілят дружба Василь Чайковський і дружка Василина Чайковська. Ювілята Петро і Євдокія з осібна дякували всіх зібраним гостям за цю велику несподіванку для них і висловлювали велику радість, що мають щирих друзів і приятелів на ділі у своїому житті.

Між привітами пан Д. Керелюк відчитав телеграми: від Софії і Василя

Соломон з Вінніпегу, які були в цей час в Монтреалі, та від Ореста і Савелі Яриш з Монтреалу. Кінцеве слово виголосив о. М. Олесюк, вітаючи ювілят від всіх присутніх та бажає їм в здоров'ї і щасті дочекати справляти 50-літній ювілей подружжя. Відспіванням многоліття закінчено програму цього родинного свята.

Ювілята від себе пожертвували на пресу $25.00, з яких $10.00 призначено на „Український Голос", $10.00 на журнал „Промінь", а $5.00 на вироблення кліше.

Дуже врочисто й весело пройшло відзначення ювілею, а для п-ва Чайковських почалася друга чверть їхнього подружнього життя.

Хай Господь Бог помагає, щоб вони проживали в здоров'ї і повній силі!

Приятель-учасник.

ВІСТІ З ОТТАВИ
Показ українських одягів

10 вересня ц. р. Оттавський відділ Союзу Українок Канади організував показ українських народніх і модерних одягів. Святково прибрана заля української православної громади була заповнена людьми, серед яких було багато неукраїнців.

Голова відділу пані О. Р. Самець привітала присутніх в українській і англійській мовах і коротко розповіла про організацію виставки, після чого Всеч. о. В. Сенишин, парох, виступив від громади.

Коментаторкою показу була Біверлі Бакгем, а супровід на піяно — В. Стібнер.

Показано було такі народні одяги: київський, полтавський, борщівський, буковинський, гуцульський, лемківський і бойківський. Строї для моделювання було випозичено в філії музею Союзу Українок з Торонта і з Вінніпегу.

В другій частині вистави були зарепрезентовані вишивані суконки, блюзки, сорочки тощо. Тут головним мотивом служила українська вишивка в застосуванні до балевих чи вихідних суконок і блюзок. Моделювали молодь і старші, але особливо ефектовним був виступ маленьких діточок (від 5 років), який зачарував присутніх та викликав бурю оплесків.

Наші французькі і англійські співгромадяни мали, мабуть, першу нагоду познайомитись з красою та самобутністю української творчости у формі одягу. Показ належав до одної з кращих імпрез сезону, за що паням організаторкам і всім виконавцям належить повне признання.

Після показу, пані угощали присутніх чаєм і солодощами.

З. В.

Бл. п. АННА КАТРУСЯК

Дня 21-го липня 1967 року, в лікарні міста Саскатуну, по довшій недузі упокоїлась на 59 році свого життя бл. п. Анна Катрусяк. Оставила у великім смутку дорогого мужа, двох синів, одну невістку, двох онуків і трьох братів.

Покійна Анна народилась 1908 року в Україні, в місті Гусятині, в родині Марії і Антона Токарів. До Канади приїхала 1922 року разом з мамою до батька, який вже від певного часу вже проживав у Канаді, в місті Естевані, в Саскачевані. В 1924 році молода Анна повінчалася з Олександром Катрусяком і молоде подружжя залишилось жити в місті Естевані. Там Бог поблагословив їх двома синами.

В понеділок, 24-го липня, 1967 р. відбувся похорон покійної Анни з Української Греко-Православної Церкви св. Духа в Саскатуні. Похоронні обрядові відправи відслужив Всеч. о. Гр. Удод в присутности поважного числа родини, знайомих і приятелів як з Саскатуну так і з інших місцевостей як Реджайна, Мус Джьо, Еставан. Хоч це й був будний день, багато з учасників звільнились від праці і прибули на похорон, щоб віддати останню послугу пок. Анні, відпроваджуючи її на вічний спочинок.

Родина Катрусяків склада(подяку всім тим, які відвідували пок. Анну в лікарні, тим, що присилали квіти і картки розради, паням жіночого т-ва, що приготовили похоронну перекуску, тим друзям, що несли домовину. Щира подяка Всеч. о. Гр. Удодові за похоронну відправу і слова розради горем прибитого мужа, синів і братів покійної, п-ву Зінчишинові, голові церк. громади в Реджайні, який згадав про добрі діла покійної Анни в жін. т-ві Доньки України, коли там проживала. Сердечно дякує родина пані Анні Скоробогач, близькій приятельці покійної, за її співчуття родині та слово, в якім переказала вкоротці життєпис покійної, як щирої працівниці в жіночім т-ві ім. О. Кобилянської в Саскатуні.

Щира подяка від родини Катрусяків усім учасникам похорону, а покійній Анні вічний спокій. Хай канадійська земля буде їй легкою.

Приятель родини.

Бл. п. Є. ПАВЛЮКЕВИЧ
Вінніпеґ, Ман.

В середу, 21 червня 1967 року, в вінніпезькій лікарні „Дженерал Госпітал" упокоїлась широковідома українська громадянка та працівниця на культурно-громадському та музичнім полі — Євгенія Павлюкевич. Народилась вона 20 січня 1896 року в Україні, а до Канади приїхала разом з родичами в 1903 році. Тут вона закінчила середню школу, учащала до Бизнес Каледж, ходила на лекції музики й співу та малярства у відділі Файн Артс при Манітобському університеті.

З молодих років любила виступати в різних оперетах, а саме: „Запорожець за Дунаєм"; „Чорноморці"; „Ой, не ходи Грицю та на вечорниці" та в драмах: „Ясні зорі" та інших. Від ранніх років своєї молодости належала до різних українських хорів, що виступали під диригентурою П. Пасічняка, П. Юндака, проф.

Турули, д-ра П. Маценка і до хорів церковних під керівництвом В. Свистуна в Соборі св. Покрови та в хорі В. Богоноса при катедрі Пресв. Трійці.

Крім цього займалася і цікавилася народнім мистецтвом (вишивання і писання писанок), навчаючи нашу молодь при нагоді курсів українознавства в Колегії св. Андрея. Довгими роками була вона членкою Англо-канадійського мистецького Товариства (Канедієн Гендікрафт) та використовувала кожну нагоду, щоб познайомити наших співгромадян з нашим народнім мистецтвом. В тій цілі виступала на різних виставах, а також організовувала телевізійні передачі, за які одержала належне признання.

Це все одначе не здержувало її від праці серед українського жіноцтва, а саме: від виконування обов'язків членки, і касієрки в жіночім товаристві ім. Лесі Українки при катедрі Пресв. Трійці у Вінніпегу. За часів існування Товариства Українського Народнього Мистецтва, була його головою, а також була членом управи Комітету Українок Канади і членом управи провінціяльної управи Союзу Українок Канади, з рамені якої була представницею до Вінніпеґської Жіночої Ради.

Бл. п. Євдокія була одружена з відомим громадським і церковним діячем Павлом Павлюкевичем, з яким разом віддала багато труду і старань в праці на освітньому і церковному полі нашого життя в Канаді.

Останніми словами бл. п. Євдокії, якими вона звернулася до своїх співпрацівниць були слова, що в повній свідомості сказала: „Кріпіться і продовжуйте нашу працю, котру я так любила як запашну рожу". Я вже втомилась і, на жаль, більше вам не можу допомогти. Така воля Божа!

Вічна Їй Пам'ять!

Н. Н.

35-ЛІТТЯ ВІДДІЛУ ІМ. О. БАСАРАБОВОЇ в Глеслин, Саск.

В неділю вечером, 25 червня, відділ Союзу Українок Канади ім. О. Басарабової в Ґлеслин святкував свій 35-літній ювілей. Свято почалось Вечірньою в Українській Греко-Православній Церкві свв. Петра і Павла та Панахидою по померлих членках, які відслужив Всеч. о. Зузак.

Після відправи в церкві всі учасники перейшли до міської залі, де відбувалась програма свята. При дверях біля столика сиділа пані Левчук і реєструвала гостей. Сцена в залі була святочно прибрана. По середині сцени висів образ Ольги Басарабової, патронки нашого відділу. Під образом був змальований смолоскип. На удекорованім столі стояв ювілейний торт і традиційні колачі, що їх спекла А. Гаврилів. Погода нам сприяла і на цей вечір з'їхалось багато гостей з дооколичних відділів.

Світлина членок відділу ім. О. Басарабової в Глеслин. Перший ряд зліва направо: Р. Зубіяк, Р. Дмитришин, М. Гаврилів, Ю. Гарасим, Г. Заєчковська, П. Гаврилів, Рузя Павлів, В. Матвіїв; другий ряд: Н. Ригорчук, А. Буй, К. Матвіїв, Е. Дмитришин, М. Гарасим, Ан. Гаврилів, А. Гаврилів, Ан. Кіщук; третій ряд: Ф. Левчук, В. Данийко ,Г. Зубіях, Р. Бойко, К. Данилів.

По відспіванні „О, Україно", голова т-ва Єва Дмитришин привітала гостей і офіціяльно відкрила свято. По вшануванні померлих членок і засвічення свічок в їх пам'ять, пані Єва Дмитришин передала ведення програми пані А. Гаврилів, бувшій голові, яка уміло вивязалась зі свого завдання. Тепер слідували привіти від таких організацій: Церковної громади в Ґлеслин, відділу СУМК у Глеслин, відділу Союзу Українок з Медов Лейку, відділу Союзу Українок з Норт Бетлфорду, відділу Союзу Українок з Виткова. Писемні привіти наспіли: від Централі Союзу Українок Канади, відділу Союзу Українок з Гефорду, від добр. Мельничук, якого відчитала Анна Буй.

Програма нашого свята переплітала концертовими точками. Молодші сумківці відтанцювали два народніх танці. Імена танцюристів: М. Буй, Х. Дмитришин, К. Гаврилів, Я. Гаврилів, Е. Гарасим, В. Зубіяк, М. Зубіяк, Д. Зубіяк, К. Гаврилів і Д. Ворд.

По сім слідувала промова почесної гості, пані Марії Мадюк з Саскатуну на тему: „Початки нашої організації". Після промови пані Н. Матвіїв і А. Буй проспівали дует, який був окрасою нашої програми. Пані: М. Гарасим і Н. Ригорчук віддеклямували дві поеми:

Друга почесна гостя, пані Соня Стратійчук, голова пров. екзекутиви Союзу промовляла на тему: „Теперішня праця по жіночих товариствах". У своїй обширній і цікавій промові доповідачка дала багато інформаційного матеріялу.

Після цього відбулася церемонія вшанування старших членок нашої громади. Церемонію вшанування перевела добр. Зузак. Привітальне слово при вручуванні виголошувала пані Кіщук ,а добр. Зузак вручувала їм корсажі. Імена вшанованих пань: М. Гаврилів, П. Гаврилів, Н. Павлишин, А. Малик, Р. Дмитришин, Р. Павлів, Р. Зубіяк, Ю. Гарасим, М. Федорків, М. Корпач, Г. Заєчковська, К. Микитюк.

Слідувала церемонія засвічення свічок на ювілейнім торті. Цю церемонію перевели пані: А. Гаврилів і М. Гарасим. Бувші голови нашого відділу підходили і засвічували свічки на торті, а пані Гаврилюк вшановувала їх корсажем.

Коли наша програма добігала до кінця, пані К. Данилів, перечитала історію нашого відділу, яку вона опрацювала (містимо після цього опису). По цім слідувало слово Всеч. о. Зузака, яке закінчувало нашу добре зорганізовану і цікаву програму.

Кінцеве слово сказала голова відділу Є. Дмитришин. Вона зложила подяку учасникам свята, гостям промовцям і запросила всіх до залі в долині на перекуску і чай, яким зайнялися сумківці з Глеслин.

Анна Буй.

35 ЛІТ МОЗОЛЬНОЇ ПРАЦІ НА РІДНІЙ НИВІ ВІДДІЛУ ІМ. О. БАСАРАБ В ҐЛЕСЛИН, САСК.

(Промова пані К. Данилів)

Жіноче Товариство ім. О. Басарабової при Українській Греко-Православній Церкві свв. Петра і Павла має за собою довгу історію, бо було зорганізоване в місяці грудні 1932 року.

Цей відділ Союзу Українок зорганізований Всеч. о. Петром Мельничуком, який обслуговував нашу громаду в той час. Першою головою товариства була пані Марія Корпач, яка дала примірний провід нашим жінкам, а за старанням її мужа пана Миколи Корпача зорганізовано Українську Греко-Православну Громду, побудовано Український Народний Дім і Українську Греко-Православну Церкву на фармах. В тих роках учителювали в нас українські учителі, питомці Інститута Петра Могили в Саскатуні, які багато причинилися до праці і українське життя розрослося до того, яким воно тепер є.

Наші членкині в той час знали, що їм неможливо буде існувати як окремий відділ, і тому 1933 року наше т-во стало відділом Союзу Українок Канади, звідки почало черпати ширшого знання для свого розвитку. В початкових роках своєї діяльности наш відділ звернув найбільшу увагу на розбудову Української Греко-Православної Церкви, яку лише почали будувати. Жіночий відділ також дбав про релігійне, моральне і національне виховання української молоді, через провадження рідної і недільної школи.

Свою працю на українській ниві жіноче товариство вело спільно з членами Народного Дому, сумківцями та з членами церковної громади. Народний Дім став тим улієм, де всі збігалися на збори, відчити, базарі, представлення, забави і концерти. Там також відбувались свята в пам'ять наших великих людей і взагалі робилася вся народня робота.

Від того часу, коли відділ став членом Союзу Українок Канади, ми почали багато користати з ріжних обіжників і вказівок Союзу. Сторінка в „Українськім Голосі" редагована централею була дуже корисна для наших членок, тому що вони мали нагоду довідатися про життя інших відділів, і про працю, яку вони вели, так що і ми могли поступати цією самою дорогою. Тепер Союз Українок Канади видає свій власний журнал „Промінь" якого наші членкині передплачують і грошево підтримують.

Під час другої світової війни наше жіноче товариство також, до певної міри, пробувало сповнити і свій горожанський обов'язок. Поза фінансову піддержку, яку наш відділ давав іншим товариствам, наші членкині висилали різні речі воякам на передових позиціях, а спеціяльно нашим хлопцям, які також брали участь в тім змаганню. Не забували і за українських скитальців, які втратили все і жили по таборах Европи.

Крім своїх місцевих потреб наше товариство щедро жертвувало на інші народні цілі: такі як Колегію Св. Андрея в Вінніпегу, Катедру Пресв. Тройці в Вінніпегу, Інститут Петра Могили в Саскатуні, організаційний фонд та інше.

1959 року члени нашої церковної громади задумали перевести нашу церкву з фармів до міста Глеслин. На це треба було немало фондів і наше жіноче товариство працювало з великою охотою, щоб це діло завершити і завдяки всім членкиням, які так щиро працювали, це діло вдалося виконатои. Церква наша тепер стала окрасою цілого міста, бо видно її здалека.

1963 року продано Народний Дім, що був лишився на формах, а місце Народного Дому тепер заступає заля під церквою, яка вповні викінчена, і де жіноче товариство далі провадить свою працю.

Ми членкині жіночого товариства чуємося горді, що ми за минулих 35 літ не змарнували свого часу і сил, а повернули їх на корисні громадські потреби. Ми радіємо нашими успіхами і тішимося майном, яке ми спільно придбали, але ще лишилося багато праці до виконання. Ми мусимо приготовити нашу молодь, щоб вона була готова це від нас перебрати і ту працю продовжувати.

Нашу працю на культурно-освітнім полі можна з'ясувати так: Членки т-ва занималися рідною і недільною школою, старались, щоб та школа мала потрібні фонди і книжки. Організували молодь СУМК та помагали їм у праці. Відбували вечерки українського вишиття і писання писанок та вишивали речі до Музею Союзу в Саскатуні. Брали участь в загальних народніх з'їздах та сесіях Союзу Українок Канади через висилку своїх делегаток. Членки брали участь в церковнім і світськім хорі. Урочисто відсвяткували наш 10-літній ювілей т-ва. Кожного року улаштовували свято нашої патронки Ольги Басарабової. Членки брали активну участь в Храмовім Святі нашої Громади на свв. Петра і Павла, приготовляли обіди, покупили багато речей до нашої церкви. Улаштовували свято День Матері. Членки занимаються збірками на добродійні цілі, як поборювання недуги рака, серцеві недуги та інше. Наше членство завжди вітало в себе представниць центральної управи Союзу Українок Канади та провінціяльної екзекутиви. Наше т-во мало нагоду прослухати відчити таких провідниць організації: Наталю Когуську, Анну Підручну, Соню Стратійчук, Анну Токарик, Марію Мадюк.

Ми є свідомі того, що нашим батькам піонерам не легко було провадити своє домашнє господарство і при тім самім дбати пр свої церковні і громадські справи, але ми є горді з того, що вони знайшли скільки часу, щоб розбудувати це громадське життя. Ми чуємося щасливі з того, що між нами знайшлися люди, які взяли провід і повели справу, яка увінчалася гарним успіхом.

І так крок за кроком і рік за роком ми вступили рік 1967 і 100-літний ювілей нашої прибраної батьківщини, і 35-літний ювілей нашого жіночого товариства в Ґлеслин.

В нашім товаристві тепер є вписано 24 членкині, і всі чуються горді, що належать до такої великої організації як Союз Українок Канади. Ми в своїм товаристві маємо тепер і таких членкинь, які є виховані в Канаді, але вони з великою посвятою продовжують ту працю, яку старші почали 35 років тому.

І так в коротці виглядає історія нашого відділу Союзу Українок Канади в Ґлеслин.

Нижче подані імена жінок, які мали позицію голів у нашім відділі за минулих 35 років.

Марія Корпач, Марія Галевич, Зеня Вусович, Емілія Корпач, Анна Данилів, Марія Ґаврилів, Ґеня Ґалевич, Анастазія Ґаврилів, Рузя Савчин, Юлія Ґаврилів, Катерина Данилів, Ева Дмитришин.

ПОДЯКА ДРУЗЯМ ЖУРНАЛА

Багато в нас хороших друзів, пильних читачів, прихильників новіших і давніших, які своїм щирим і теплим відношенням вносять радісні надії та спонукують до ще пильнішої праці, а вона не легка в наших обставинах. Правда приходять листи відмови, від яких опускаються руки, а ось лист від читачки з Фовм Лейку, невеличке містечко в степовій провінції Саскачевану. Пише пані Веронія Гаррас.

„Думаю, що моя передплата на журнал „Промінь" незабаром вийде, а я не хочу загубити ані одного числа, тому висилаю мою передплату на два роки.

„Промінь" для мене є дорогоцінним журналом. Я його радо вичікую, бо люблю його читати. Я є певна, що інші зі мною в цім погодяться. Бажаю редакторці та членкам редакційної колегії всього найкращого, багато здоров'я, щоб могли далі так редагувати наш журнал".

**
*

У пятиліття журнала ми були проголосили кампанію за новими передплатниками та пресовим фондом. Членство Союзу Українок на місцях складало пожертви, що були у свій час проголошені. Досі не мали ми нагоди проголосити тих, які працювали над придбанням нових передплатників, чекали до головного з'їзду Союзу Українок, щоб належно відзначити контестантів і вручити їм нагороди. На цім місці маємо приємність проголосити імена осіб, які впродовж двох років придбали поважне число нових передплатниць журнала.

І так перше місце в кампанії здобула пані **Д. Масцюх,** членка відділу ім. Лесі Українки у Ванкувері, яка приєднала 36 нових передплат і далі клопочеться поширенням журнала.

Другу нагороду здобув п. Василь Перепелюк з Флин Флон. **Пан Перепелюк** вложив багато праці у поширені журнала в кількох раніше проведених кампаніях та при кожній нагоді дає йому моральну і фінансову поміч. В останній кампанії п. Перепелюк здобув 23 нових передплат.

Багато праці у поширенні журнала виявила пані **Катерина Міськів,** членка відділу в Едмонтоні, бувша голова Союзу Українок Канади, членка редакційної колегії журнала і його референтка в Едмонтоні. Число здобутих нею передплат 16.

Дальше йдуть такі імена та їх досягнення в кампанії: пані **Марія Квас,** Торонто — 12, **Марія Богдан,** Ванкувер — 10, **Марія Музика,** Ревил — 9, добр. **Леоніда Слюзар,** Монтреал — 9, **Анастасія Сарчук,** Вінніпеґ — 8, **Марія Низник,** Вінніпеґ — 8, **Марія Нєма,** Монтреал — 7, **Марія Білоус,** Давфин — 6, **Анна Бойко,** Торонто — 6, **Марія Дорош, Саскатун** — 6, **Гафія Личак,** Мирнам — 6, **Н. Андрусів,** Ст. Кетеринс — 5, (панна) **Анна Фігус,** Торонто — 5, **А. Каліщук,** Гамільтон — 5, **Н. Когуська,** Вінніпеґ — 5, **Соня Пелех,** Вінніпеґ — 5, **А. Романюк,** Ватсон — 5, **Марія Іванець,** Брентфорд — 4, **Анна Конічковська,** Содбури —4, **О. Маковська,** Дніпер — 4, **А. Москалик,** Вінніпеґ — 4, **С. Ригус,** Йорктон — 4, добр. **П. Мельник,** Гефорд — 4, **відділ ім. О. Кобилянської,** Саскатун — 4, **М. Будник, Едмонтон** — 3, **А. Дутчак,** Ошава — 3, **Е. Коваль,** Келґари — 3, **К. Карпій,** Дніпер — 3, **Н. Микитюк,** Вернон — 3, **Юлія Никіфорук,** Торонто — 3, **А. Парнета, Шіго** — 3, **Л. П. Процишин,** Донвел — 3.

Д. Масцюх

Багато з тих проголошених імен постійно працюють як над поширенням журнала, то так і морально піддержують його у своїх середовищах.

Щира подяка усім цим друзям нашого журнала, як від центральної управи Союзу Українок Канади, так і від редакційної колегії та адміністрації. Оцінку трудів Ваших даємо також і в іншій формі — проголошенім в числах на початку кампанії.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Свинячі ребра з капустою

2 фунти свіжих свинячих ребер,
3 горнятки кипячої води,
1 кварта квашеної капусти,
1 велика цибуля, посічена,
1 морква середньої величини,
½ ложечки кмину,
Сіль до смаку.

Покраяти ребра на кавальчики і покласти в плитку ринку. Пекти в дуже гарячій печі, щоб зарумянилися і товщ стопився. Вийняти зарумянетні ребра і дати до баняка. Налити кипячої води, накрити і варити на вільнім вогні аж змякнуть, але ще не відстають від кісток. Додати квашену капусту (якщо капуста дуже кисла, виполоскатои і відцідити) посічену цибулю, покраяну моркву і кмин. Посолити до смаку. Варити без покришки 20 мінут, або аж капуста звариться і мясо змякне.

Подавати з печеними картоплями.

Калярепка в сметані

Потрібно на 4 особи: 8—10 шт. молодої калярепки, 1 горня води, сіль, цукор, 1 ложочка муки, 4 ложки води, 4 ложки сметани, 1 ложечка січеного кропу, 1 ложка соку з цитрини.

Калярепку пообирати, покраяти в пасочки, додати воду, сіль, цукор і зварити. Муку розколотити в холодній воді, додати гарячий вивар із калярепки, залити тим городину і раз заварити. Потім додати січеного кропу, сметани, соку з цитрини і вимішати. Подавати до картоплі.

Каляфіор

Потрібно:: 1 каляфіор, 1 ложка цукру, сіль, вода, 1 ложка масла, 1 чубата ложечка тертої булки.

Почищений і помитий каляфіор кинути на кипячу воду. Поварити 10 хвилин, зілляти воду, залити знов окропом, посолити і поцукрувати. Варити до мягкости. Коли готове, лишити, щоб добре стекло. Тоді класти на полумисок і полити маслом із булочкою.

Смажені ліниві пиріжки

Не раз буває, що господиня розгублена і не знає, що готовити на обід або вечерю. Ті самі страви навкучуються з дня на день. Спробуйте ліниві пиріжки на зміну.

До двох горнят звареної і помнятої картоплі дайте ложку масла, ложку сметани, 2 жовтка, ложечку стертої на терці цибулі, яких 2 ложки муки і сіль та перець до смаку. Вимішати все і вихолодити. Тоді приготовити начинку таку, як хто любить. До цих пиріжків добре надається мелене мясо з печені або курки, сир, капуста або гриби. Начинку треба заправити до смаку. Виробляти з картоплі маленькі кульки величини яйця, розплескати, наложити начинки і зліпити. Смажити в гарячім товщі подібно, як смажиться пампушки. Подавати гарячі.

Український струдель

1 яйце, ½ ложечки соли, 1½ горнят води, муки, рум, бренді або ванілії, яблука.

Тісто: Яйце, сіл, воду і стільки муки, щоб замісити вільне тісто як на пироги. До тіста додати руму, бренді або ванілії. Добре вимісити. Накрити тісто теплим рушничком аж поки не стане вільне. Розтягати тісто тонесенько як папір, на застеленім столі або на подущі і просушувати. Кінці де є грубе тісто обтяти ножицями. Посмарувати тісто топленим маслом накладати дрібно січених яблук приготованих так як на пай, звивати. Звиваний студель покласти в бляху поляти маслом і пекти.

Додаток. До тіста можна давати замість яблук пересмажений мак з медом і маслом або сир приготований як до налисників. Також можна дати капусту приготовану як до капустяних налисників.

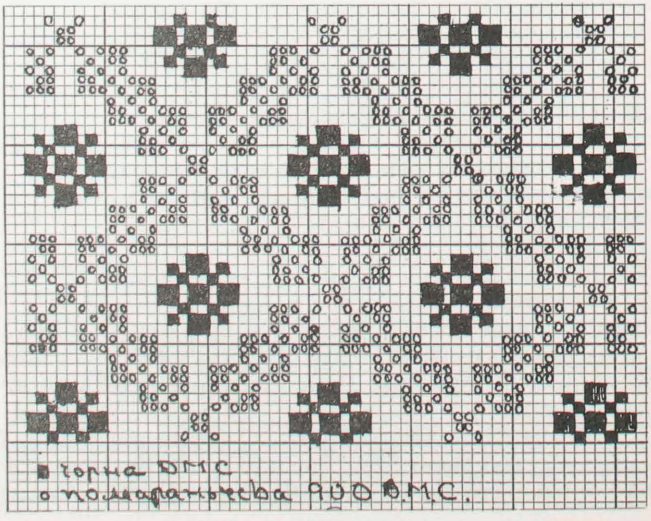

ЖІНОЧИЙ КУК У СВЯТКУВАННЯХ УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЯ В ГАМІЛЬТОНІ

Згідно з нашими звичаями, з нагоди святкування століття Канади, Український Тиждень в м. Гамільтоні започатковано спільним походом до міського парку, де відбувся соборний Молебен в наміренні Канади та українського народу. Посадник міста В. К. Копис, у своїй промові підкреслив, що це українці, перші з етнічних груп, починають святкування століття Канади з Богом і це повинно бути приміром для інших.

В понеділок 21-го серпня відбулося врочисте проголошення Українського Тижня в ситі гол. Прекрасний літній день був наче вимріяним на те, щоб на міському ратуші замаяв український синьо-жовтий прапор. Поважне число, не тільки українців, але також і іншої народности горожан з увагою прислухувалися до слів посадника та інших достойників, які у своїх промовах підкреслювали про вклад українців в розвій та розбудову прибраної батьківщини Канади. Зараз же після офіційного відкриття Українського Тижня, присутні мали змогу оглянути образотворчу мистецьку виставу українських малярів, що її приготовили пані: Т. Ружицька, Д. Придаткевич та М. Сушко в тому ж самому міському будинку. Також в будинку головної міської бібліотеки відкрито виставку української книжки, кераміки, вишивок та інше, що її знову таки приготовили пані з жіночого відділу КУК в Гамільтоні.

Відділ Комітету Українок Канади м. Гамільтону взяв на себе поважну участь у приготуваннях поодиноких імпрез та вистав з нагоди святкування століття Канади в Гмільтоні. Відбуто багато засідань та зборів, спільно чоловічим відділом КУК-а та окремо створеним Комітетом святкування сторіччя Канади, як також окремо жіночих, в яких брали участь делеґатки всіх українських національних та релігійних організацій м. Гамільтону. На одному засіданні Комітету святкування століття Канади виринула гадка, щоби жіночий Відділ КУК влаштував публичний український базар. Ту пропозицію жіночий відділ КУК прийняв та зразу обрано головою базару пані М. Пилипюк. Також прийнято ідею, щоб приготовити окреме прийняття, получене з показом ноші з різних частин України, як також показом вишитих, модерних суконь. Це прийняття названо Вечерою на українському селі та поручено пані М. Сушко зайнятися проводом тієї імпрези.

Першою і зразу надзвичайно вдалою імпрезою була саме вище згадана Вечеря на українському селі та показ української ноші. Так вечеря, як і показ ноші притягнули знова незвичайно велике число, не тільки українського громадянства, але також і чужинців. Пані М. Сушко дійсно вложила багато старань, щоб вечеря і показ нашої ноші були чимсь справді новим та незвичайним. Українську ношу пояснювала в англійській та українській мовах пані І. Вахна з Торонта. Наші панночки, в українських строях обслуговували гостей та додали справжньої прикраси тій Вечері на українському селі, що відбулася в гарній залі СУМ-у. Гамільтонський щоденник „Спектейтор" наступного дня помістив дуже прихильний та вичерпний допис з цієї імпрези.

Заледви наші пані відпочали по вечері, а вже треба було приготовлятися до українського публичного базару. Базар відбувся в пятницю, 25-го серпня, на так званому, „Центральному шопінґ центрові" і був знова дальшим доказом, що наші членкині, за вмілим проводом голови відділу пні Т. Ружицької, справді посідають не тільки мистецький, але і також організаційний хист. Тут знова нам дописала погода. Вже від раннього ранку пані приготовляють столи та столики до базару. А від години 9-ої ранку провідниці окремих столів пані: Д. Придаткевич — вишивки, А. Чорнейко — образи та книжки, Л. Кривокульська — різьба, С. Фесяк — дитяча література, М. Кучер — українські та англійські переклади поезії та прози, Н. Паріш — кераміка, І. Стахів писанки, А. Кіт — українські поштівки та Г. Лазарович — українське печиво, всі стояли на постї за своїми столами. Очевидно, що згадані провідниці не були самими, але просто неможливо вичислити всіх тих пань з наших жіночих організацій, що не тільки добровільно вишивали та пекли, але також на заклик управи жіночого відділу КУК прийшли до помочі під час базару. Успіх українського базару перейшов всі наші сподівання. Не тільки наше печиво, (вже коло години 11-ої ранку було випродане), але також наші вишивки, українські куховарські книжки (в англійському перекладі) та все інше було випродане ще на довго до десятої години вечора. З приємністю належить підкреслити, що під час базару ввесь час приграваля українська музика (пластинки), а перед вечером відбувся концерт, що в ньому взяв участь дитячий хор УНО, під керівництвом п. М. Костика та знана танцювальна група під управою п. Я. Клуня. Цей базар приніс нашій українській громаді м. Гамільтону не тільки велику моральну, але також матеріяльну користь та допоміг нам в безпосередній зустрічі з іншомовними громадянами пропагувати нашу культуру.

Поважний дохід, завдяки безкорисної праці членок всіх українських, жіночих організацій, передано на Шевченківський Фонд.

В загальному мені надзвичайно приємно підкреслити єдність, згоду та розуміння ваги нашої участі у святкуваннях Українського Тижня в Гамільтоні і нашої участі у століття Канади саме тоді, коли всі етнічні групи стараються показати себе і свої здобутки з якнайкращої сторони. Цей Український Тиждень доказав, що в нас є сила і що ми повинні і мусимо і надальше йти дорогою єдності та взаємного розуміння. Тоді ми докажемо, що ми є так само добрими громадянами Канади, як і вірними синами і доньками нашого українського народу.

Наприкінці нехай мені буде вільно зложити подяку як голові жіночого відділу КУК пані Т. Ружицькій, б. голові пані А. Полос, членкиням управи, а також всім українським жінкам, що не жалували труду, часу та що вкладом своєї праці доказали, що українська спільнота була, є і буде на сторожі нашого національного життя.

Анн Бойко, прес. реф. КУК.

——x——

На нев'янучий вінок нашої дорогої мами і бабуні, бл. п. Тетяни Силюк, яка упокоїлась 30-го серпня 1966 р. в Україні, на Волині в м. Луків складаю 5 дол. замість квітів на могилу на журнал „Промінь".

М. Зачернюк, донька, Едмонтон.

——x——

У 15-ту річницю смерти наших дорогих батьків, бл. п. Івана і Катерини Кінасевич, складаю в їх пам'ять вінок з нев'янучих квітів — пожертву на пресовий фонд „Променя". Батьки завжди цікавилися українською пресою і я сердечно вдячна їм за те, що навчили й мене любити й шанувати своє рідне!

Марія Лазарук, Едмонтон, Альберта

P 9F
MALANCHUK MRS N JAN 68
10959-117 ST
EDMONTON ALTA

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ ЖУРНАЛА

Едмонтон, Алта. — Відділ при Катедрі св. Івана, С. Пауш, секр. переслала $12.00 на передплати, К. Міськів, реф. $8.00.

Монтреал, Кве. — Пані Марія Тимчак придбала дві нові передплати.

Торонто, Онт. — Відділ ім. княгині Ольги, реф. А. Бойко переслала $18.00 на прес. фонд і передплати (1 нова).

Ванкувер, Б. К. — Відділ ім. Л. Українки на прес. фонд і відновлені передплати $17.00.

Бюкенон, Саск. — Відділ ім. Л. Українки, секр. А. С. Талпаш переслала $21.00 на прес. фонд і дві нові передплати.

Виндзор, Онт. — Відділ ім. Л. Українки, реф. А. Панчук $9.00 на передплати й прес. фонд.

Ватерфорд, Онт. — Добр. Л. Глуханюк $13.00 на передплати й прес. фонд.

Фінікс, Аризона — Пані Тамара Бурда придбала 1 нову передплату.

Торонто, Онт. — Відділ ім. княгині Ольги, за підписом Т. Бевш, голови й В. Лавринюк, секр. на прес. фонд $42.00

Пан Павло Павлюкевич — Вінніпеґ, на нев'янучий вінок дружини бл. п. Евдокії Павлюкевич 25.00

Родина Плавюків — Едмонтон, на нев'янучий вінок бл. п. Емілії Плавюк 20.00

П-ство Петро й Евдокія Чайковські — Давфин, Ман. з нагоди 25-ліття подружжя 10.00

Пані Мінодора Мартинюк — Торонто 10.00

Відділ ім. Л. Українки — Бюкенан, Саск. 8.00

Пані В. Вусата — Монтреал 6.00

Пані П. Кармазин — Скарборо, Онт. 6.00

Пані Марія Ганін — Филаделфія, Па. 5.50

Пані С. Троян — Чиливек, Б .К. 5.00

Пані Анна Ферлей, Ванкувер 5.00

Пані Галя Козунь — Нипавин, Саск. 4.00

Пані А. Парсонс — Торонто 2.00

Пані А. Самсоненко — Торонто 2.00

Пані Н. Сокач — Ватерфорд, Онт. 2.00

Пані М. М. Гавриш — Пойнт Клир, Кве. 2.00

Пані Марія Скварчук — Флин Флон, Ман. 2.00

Пані Н. Жовкевич — Содбори 2.00

Пані Е. Романюк — Ривертон, Ман. 2.00

По $1.00 — Г. Михальчук, Марія Якович — Монтреал, О. Радкевич — Торонто, М. Телеґа — Виндзор, Онт., Ф. Бельбас — Росборн, Ман., Юлія Цимбаліста — Йорктон, Саск., В. Василенко — Содбори, Онт., М. Бисюк — Едмонтон, Ф. Тацюк — Гаєс, Саск., О. Сирота — Мидлпорт, Онт., добр. Л. Глуханюк — Ватерфорд, Онт., Ольга Сенчук — Виндзор, Онт.

КОРИСНІ ПОРАДИ

Щоб зварити міцний бульон з мяса, або птиці, вимите м'ясо заливають холодною водою і ставлять варити. Це робиться для того, щоб усі поживні речовини з м'яса перейшли в бульон. Як щож хочете зварити смачне мясо, слід опустити його в кипячу воду — поживні речовини залишаться у м'ясі.

——x——

Зручно зварити мясний бульон (росіл) на два-три дні і кожного дня приготовляти з нього свіжі супи, додаючи картоплю, шпинат, горошок тощо. Щоб довше зберегти приготовлений бульон, його треба швидко охолодити, вибрати коріння і поставити в прохолодне місце.

——x——

Щоб риба при смаженні не розсипалась на шматки, слід її посолити на яких 10—15 хвилин, поки сіль вбереться. Щоб усунути сильний запах при смаженні риби в олію треба вложити сиру картоплину, почищену і порізану скибочками.

——x——

Щоб металеві ножі не пахли цибулею, їх протирають сухою столовою сіллю, або олією.

ТИМ, ЩО ЛЮБЛЯТЬ ВИШИВАТИ

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES

Опрацювала Анастасія Рурик

так називається книжка вишивок і стібів, написана в англійській мові. Багато ілюстрована, 12 сторінок взорів вишивок, 8 з них в кольорах, багато ілюстрованих взірців на вишивання декоративних подушок, обрусів, доріжок, рушничків з показником кольорів ниток. Є взори вишивок полтавського вирізування, роблення мережок. Стіби показують як легко навчитись вишивати гладдю, низинкою, яворівкою та багато інших стібів.

Книжка має 130 сторін друку, широкий формат, вигідний для розміщення взорів, спеціяльна оправа, щоб книжка легко відкривалась.

Книжку видав Союз Українок Канади.

Продається по $4.00 з пересилкою.